

**Velkommen til Bergen og Hordaland Turlag
sitt årsmøte onsdag 13. april kl 18:00,
Radisson Blu Hotell Norge, Nedre Ole Bulls plass 4 i Bankettsalen**

Årsmøtesaker:

1. Styrets årsberetning for 2015
2. Årsmelding for 2015
3. Regnskap for 2015
4. Valg av
 - 4.1. Styreleder og Styremedlemmer
 - 4.2. Medlemmer i Kontrollutvalget
 - 4.3. Valkomit 

Hordaland fylkeskommune

03 MAI 2016

2016/3710-

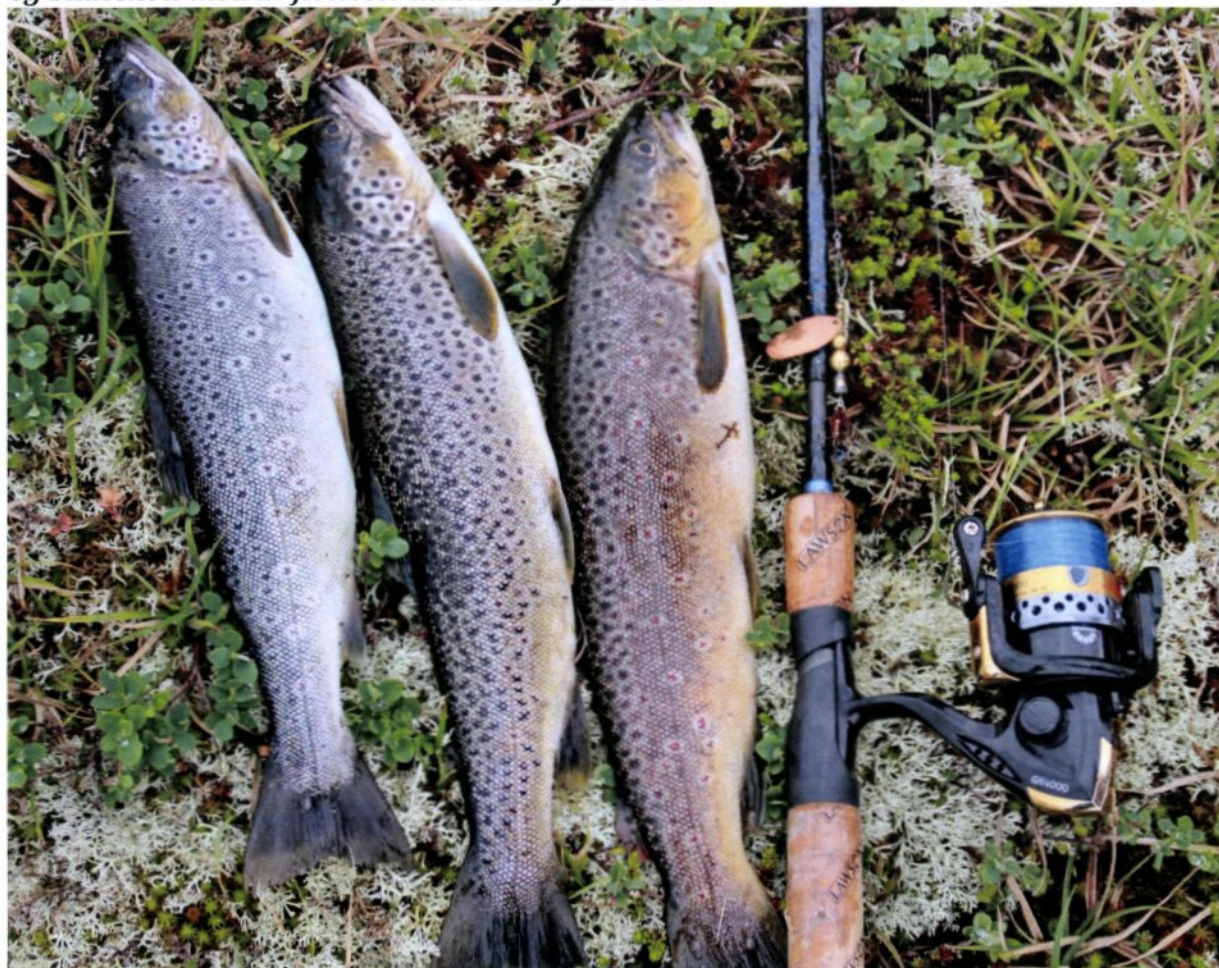
Utdeling av  resmedlemsskap
Utdeling av Heidersknapp.
Utdeling av Solrenningsprisen 2015.

Vel møtt!

Tore Johan Smidt
Styreleder

Helene  dven
Daglig leder

Etter årsmøtet - ca. kl. 19.30 - blir det foredrag "  nyte selvfisket fisk i fjellet" med Terje Engø - fiske-entusiast og mangeårig fiskeekspert for Turlaget
I tillegg blir det musikalsk innslag av musikere fra Bergen filharmoniske ungdomsorkester og bildeshow med de flotteste turbildene fra 2015 !

ÅRSMELDING

Bergen og Hordaland Turlag

Kristin Ulvang er utdannet siviløkonom og er nå økonomidirektør i Bergen kommune. Før det har hun hatt ulike økonomistillinger i kommunen. Kompetanseområdet er ledelse, økonomi- og virksomhetsstyring.

Hun er svært opptatt av folkehelsearbeidet DNT gjør og det frivillige arbeidet som utføres i organisasjonen. Hun har gått fra hytte til hytte i flere fjellområder, samt deltatt på arrangementer som 7-fjellstur og Skåla-opp.

Hun brenner spesielt for vinteraktiviteter og for at dagens barn og unge skal få muligheten til å kjenne gleden av å ha ski på beina.

Kontrollutvalg

Per Ekeland er på valg i år. Han er økonom med lang fartstid i Turlaget. Han innstilles til gjenvalg for tre år.

Slik foreslås valget på årsmøte i 2016

Navn	Rolle	Valg	Periode
Tore Johan Smidt	Styreleder	Gjenvalg	1 år
Elisabet Eide	Styremedlem	Gjenvalg	2 år
Sara-Petrine Solli Veierød	Styremedlem	Ny	2 år
Siv Høgtun	Styremedlem	Ny	2 år
Kristin Ulvang	Styremedlem	Ny	2 år
Pål Kristian Haugetun	Styremedlem	Ikke på valg	
Elin Mortensen	Styremedlem	Ikke på valg	
Fredrik Mortensen	Styremedlem	Ikke på valg	
Mon-Ove Hauge	Styremedlem	Ikke på valg	
Svein Å. Bergset	Styremedlem	Ikke på valg	
Mette Nygård Havre	Styremedlem	Ikke på valg	

Navn	Rolle	Valg	Periode
Per Ekeland	Kontrollutvalg	Gjenvalg	3 år
Cathrine Theodorsen Eraker	Kontrollutvalg	Ikke på valg	
Øyvind Bjørkås	Kontrollutvalg	Ikke på valg	

Valgkomiteen sin innstilling til styre for Bergen og Hordaland Turlag til årsmøtet 13. april 2016

Valgkomiteen har hatt flere telefonmøter og gode drøftelser som grunnlag for sin innstilling.

Valgkomiteen består av personer som er levende opptatt av Bergen og Hordaland Turlag og har hatt fine diskusjoner om turlaget sin situasjon og utfordringer videre. Årets valgkomite har bestått av Børge Brundtland(leder), Einar J. Grieg og Anne Kari Enes.

Fem personer av nåværende valgt styre er på valg i år. En av disse, Øystein Ormåsen, trakk seg fra styret i 2015 av private årsaker. Videre ønsker ikke Rannveig Nordhagen gjenvalg, samt at Christer Bakke Frantzen ikke kan gjenvelges etter 8 års sammenhengende styreperiode. Valgkomiteen ser det som positivt at styreleder Tore Johan Smidt og styremedlem Elisabeth Eide ønsker å fortsette i styret. Styreleder gjenvelges for ett år i samsvar med vedtektene. Med dette som utgangspunkt, er det tre nye personer som innstilles til styreverv i år.

Valgkomiteen har lagt vekt på å finne dyktige personer med innsikt, erfaring og kjennskap til turlagsarbeid og som også har et bredt kontaktnett. Vi har også lagt vekt på at styret skal ha en bred sammensetning i alder og en rimelig fordeling mellom kvinner og menn. Vi har vært i kontakt med lokallag, grupper og andre miljøer for å søke etter kvalifiserte personer. Vi er spesielt glad for at vi har rekruttert ett medlem som er Ungdomsmedlem.

Valgkomiteen mener vi har funnet tre svært sterke kandidater som er godt motivert og egnet til å bidra positivt i styret i Bergen og Hordaland Turlag.

Nye kandidater til styret:

Sara-Petrine Solli Veierød, 24 år, bor og kommer fra Bergen.

Hun har i tenårene vært svært aktiv innen flere idretter som ballett og svømming. Nå er hun aktiv både som roer og trener i Fana roklubb. Hun studerer nå økonomi og administrasjon ved HIB. Tidligere har hun språkstudier og arktis-linjen på Øytun Folkehøyskole i Alta.

Hun prøver å være så mye ute i naturen som mulig og har siden sommeren 2015 vært aktivt medlem av BHT. Etter den tid har hun tatt grunnleggende turlederkurs og tar nå vinterturlederkurs. Hun sitter som nestleder i Dnt ung sitt styre i BHT.

Siv Høgtun, 50 år, bor på Askøy

Hun er utdannet innen helsevesenet og er sykepleier av yrke. I perioden 2011-2015 var hun ordfører på Askøy. Perioden før det som varaordfører. Hun har og har hatt ulike styreverv.

Siv er svært aktiv innen friluftsliv. Hun har fjellhytte både i Stølsheimen og i Hallingdal. Går mye på ski, alt fra langrenn til toppturer alpint. Fotturer i fjellområdene om sommeren, i tillegg til aktiv bruk av naturen på Askøy året rundt.

Hun har godt kjennskap til BHT som organisasjon. Hun har et stort engasjement for frivilligheten generelt og folkehelsearbeid.

Kristin Ulvang, 48 år, bor i Bergen.

Innholdsfortegnelse

1. STYRETS ÅRSBERETNING 2015.....	2
2. BERGEN OG HORDALAND TURLAG OG DEN NORSKE TURISTFORENING.....	6
3. BERGEN OG HORDALAND TURLAG SOM MEDLEMSORGANISASJON.....	6
3.1 JUBILEUMSÅRET 125 ÅR.....	6
3.2 MEDLEMSUTVIKLING.....	7
3.3 FRIVILLIGE SOM BÆREBJELKE.....	8
3.4 TILLITSVALGTE.....	10
3.5 ADMINISTRASJON.....	11
3.6 FRILUFTLIVETS HUS.....	13
3.7 ORGANISASJONSUTVIKLING.....	14
3.8 PÅVIRKNINGSARBEID, REPRESENTASJON OG NETTVERKSBYGGING.....	15
4. ARRANGEMENT OG AKTIVITET.....	17
4.1 AKTIVITETSOVERSIKT FOR BERGEN OG HORDALAND TURLAG.....	17
4.1.1 SATSINGER, NASJONALE ARRANGEMENT OG KURS.....	17
4.1.2 TABELL.....	19
4.1.3 SIKKERHET.....	20
4.2 BERGEN.....	21
4.2.1 BARNAS TURLAG BERGEN.....	21
4.2.2 DNT UNG BERGEN.....	21
4.2.3 DNT FJELLSPORT BERGEN.....	22
4.2.4 SENIORGRUPPEN BERGEN.....	22
4.2.5 LAVTERSKELTILBUD.....	22
4.3 LOKALLAGENE.....	23
4.3.1 Askøy Turlag.....	23
4.3.2 Austevoll Turlag.....	24
4.3.3 Bømlo Turlag.....	24
4.3.4 Fjell Turlag.....	24
4.3.5 Fusa Turlag.....	25
4.3.6 Kvam Turlag.....	25
4.3.7 Kvinnherad Turlag.....	25
4.3.8 Nordhordland Turlag.....	26
4.3.9 Odda/Ullensvang Turlag.....	26
4.3.10 Os Turlag.....	27
4.3.11 Samnanger Turlag.....	27
4.3.12 Stord-Fitjar Turlag.....	27
4.3.13 Sund Turlag.....	28
4.3.14 Osterøy Turlag.....	28
5.0 TILRETTELEGGING FOR FRILUFTSLIV.....	29
5.1 NÆROMRÅDET TIL BERGEN.....	29
5.2 HYTTENE.....	29

5.3	FJELLSIKRING	33
5.4	NATURVERN	35
5.5	TURINFORMASJONEN	39
5.6	INFORMASJON OG MARKEDSKOMMUNIKASJON	41

1. STYRETS ÅRSBERETNING 2015

Om virksomheten

Bergen og Hordaland Turlag (BHT) er en medlemsorganisasjon som skal virke for et aktivt og sikkert, enkelt og naturvennlig friluftsliv. Turlaget har kontorer i Marken i Bergen. Turlaget, inklusive lokallagene, dekker geografisk store deler av fylket.

Dugnadstankegangen og frivillig arbeid fra medlemmene er bærebjelken i Turlagets virksomhet. I 2015 ble det lagt ned 75.897 timer med frivillig arbeid i Bergen og Hordaland Turlag.

Økonomi

Regnskapet for 2015 viser et årsresultat om lag som budsjettert.

Egenkapitalen er tilfredsstillende. Styret ser meget positivt på fremtiden og er opptatt av at laget skal ha en sunn og god økonomi. Midler som tilfaller organisasjonen skal benyttes til å gi medlemmene et variert og attraktivt tilbud.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at den forutsetningen er tilstede. Det er styrets vurdering at regnskapet viser et rettvise bilde av resultat og stilling pr. 31. desember 2015.

Arbeidsmiljø

Styret mener arbeidsmiljøet er godt, og er stadig opptatt av å utvikle dette. Sykefraværet utgjør 4,84 %. Sykefraværet skyldes i hovedsak fravær som ikke er relatert til arbeidssituasjonen.

Virksomheten har ikke vært rammet av alvorlige ulykker eller skader på personer - verken på ansatte eller medlemmer som bidrar med frivillig arbeid. Sikkerhetsutvalget har gjennomført beredskapsøvelse også i 2015.

Styret mener å ivareta kravene til likestilling. Administrasjonen består av 13 kvinner og 5 menn pr. 31.12. Styret består av 10 medlemmer hvorav 4 er kvinner. (Et styremedlem har trukket seg i perioden.) Styrets leder og nestleder er menn. Styret er opptatt av at organisasjonen skal representere bredde i alder, kjønn og kompetanse. Styret ser ikke behov for å iverksette spesielle tiltak for å oppnå jevnere likestilling.

Ytre miljø

Hele virksomheten har som mål å utøve aktivitetene på en naturvennlig måte og i størst mulig grad verne sårbar natur. Styret mener at virksomheten drives i tråd med formålet.

Sentrale hendelser og hovedoppgaver i 2015

I 2015 nådde Bergen og Hordaland Turlag, inkl. lokallag, et medlemstall på 27.212 medlemmer. For tolvte året på rad opplevde Turlaget medlemsrekord og økningen ble 1.233 medlemmer sammenlignet med 2014.

I 2015 feiret Bergen og Hordaland Turlag sitt 125 – års jubileum. På stiftelsesdagen 17. april ble det arrangert tur til Ulrikens topp. Her var det taler, 5 salutter og direkte sendt TV-innslag på Vestlandsrevyen. Om formiddagen lørdag 18. april satt Turlaget sitt preg på Bergen by med stand på Torgalmenningen og Turbo sin bursdagsfest i Nordnesparken.

Valgkomiteen sin innstilling

RAPPORT FOR 2015

Utvalget har fortløpende mottatt kopier av alle styredokumenter og har deltatt på fellesmøter.

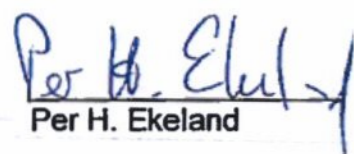
Kontrollutvalget har 18. februar 2016 hatt møte med styreleder, daglig leder og regnskapsansvarlig og gjennomgått utkast til regnskap, styrets oppfølging av administrasjonens etterlevelse av styrende dokumenter og oppfølging av kortperiodisk rapportering. Overvåking og kontrolltiltak vedrørende tilskudd til drift og prosjekter er presentert, og periodisering av tilskudd mellom regnskapsårene er vurdert.

Styregodkjent utkast til regnskap er fremlagt for fellesmøtet 16. mars 2016.

I henhold til regnskapsutkast fremstår regnskapet med god arbeidskapital og god egenkapital.

Endelige versjon av dokumenter "Overordnet plan for hytter og ruter 2016 – 2026" er presentert for fellesmøtet 16. mars 2016. Kontrollutvalget mener at planen har hatt en god prosess i organisasjonen og at dokumentet er godt og grundig formulert. Dokumentet inngår som et av lagets styrende dokumenter for 10 års perioden parallelt med mål- og strategiplaner for 4 års periodene.

Kontrollutvalget er tilfreds med styrets forvaltning i henhold til fremlagt informasjon samt kommentarer fra styrets leder, og har ingen kommentarer til årsmøtet vedrørende fremlagt regnskap.

Per H. Ekeland

Cathrine Eraker

Øyvind Bjørkås

Samme kveld var det jubileumsfest i Håkonshallen. Her ble fem av våre fremste frivillige gjennom 30 år hedret med æresmedlemskap; Kåre Eik, Lasse Skeie, Per Ekeland, Steinar Johan Olsen og Thorbjørn Kaland. Kveldens hovedtaler var eldste æresmedlem, Jørgen Faye. I tillegg til en rekke hilsningstaler inneholdt programmet kunstneriske innslag med bl.a. Sigrid Moldestad, Ole Hamre, Gabriel Fliflet og koret Roots med fylkesordfører Tom-Christer Nilsen som en av to solister. Påfølgende søndag ble det arrangert jubileumstur, i strålende vårvær, over Vidden fra Fløyen til Ulriken.

For styret var det viktig at jubileumsfeiringen skulle inkludere og involvere alle deler av organisasjonen. Det ble gjennomført jubileumsturer og aktiviteter i lokallag og grupper gjennom hele året og over hele fylket. I januar startet Askøy Turlag med vandring over Askøy sine «Topp 7». I august arrangerte Odda – Ullensvang Turlag jubileumstur fra Hjølmø, via Vivelid og Stavali til Lofthus. På Stavali var der fjellfest med om lag 80 deltagere. I desember avsluttet Sund Turlag med topptur til Vetten og avduking av kikkert og sikteskive. Gjennom 2015 har det vært arbeidet med en ny historiebok for de siste 10 årene. Dette arbeidet vil bli sluttført våren 2016.

2015 var også Friluftslivets år. Dette ble åpnet 13. januar på Fløyen av statsminister Erna Solberg. I sin tale la statsministeren vekt på hvor viktig friluftslivet er for folkehelsen og at vi må ta vare på viktige natur- og friluftslivsverdier for framtiden.

BHT sitt hovedmål er få flest mulig ut på tur. I 2015 hadde Turlaget med alle sine grupper og lokallag 1482 turer og 76 kurs. I 2015 har Bergen og Hordaland Turlag befestet sin rolle som en betydelig folkehelseaktør i fylket. Turlaget har stadig et omfattende lavterskeltilbud. Byfjellstrimmen beholder sin popularitet, og i 2015 ble det gjennomført 130 turer i byfjellene rundt Bergen.

7-og 4-fjellsturen hadde i 2015 et deltagerantall på 8000. Arrangementet OPPTUR for 8-klassinger ble i 2015 arrangert for 11. gang og hadde til sammen 5400 deltakere inkl. lokallagene.

Utdanning av turledere er viktig. Både frivillige og ansatte har avholdt kurs forskjellige steder i fylket. Til sammen har Turlaget fått om lag 100 nye turledere.

Kom deg ut-dagen er en stor nasjonal turdag og en viktig anledning til vise frem Turlaget sitt tilbud for barn og unge. Denne engasjerer både bylag og lokallag. Under vinterens og høstens Kom deg ut-dag i Hordaland fant 7-8000 små og store veien ut til et av våre 15 arrangementer.

DNT ung tilbyr et bredt program av turer og aktiviteter for dem som er 13-26 år. Turledere er frivillige og ungdommer selv som har tatt turlederkurs. I DNT Ung Bergen er det et nyvalgt styre som er full av entusiasme og pågangsmot.

I år fikk Kvam Turlag tildelt Kvam Herad sin hederspris for 2015. Kvam Turlag fikk tildelt prisen for laget sitt store frivillige arbeid med å få folk ut på tur. I år fikk Os Turlag tildelt Inspirasjonsprisen fra Os kommune. Dette er en pris som tildeles kun hvert fjerde år, og Os Turlag fikk prisen for sitt arbeid med merking og opparbeiding av turstiene i Os, i tillegg til de ulike friluftslivsaktivitetene de arrangerer.

Lørdag 4. juli åpnet DNT og Riksantikvaren Turistvegen over Folgefonna, én av de syv historiske vandrerutene i Norge. Målet med Historiske vandreruter, som er et samarbeid mellom DNT og Riksantikvaren, er å øke kjennskapen til og bruken av gamle ferdselsruter med både kulturhistoriske og friluftslivsmessige kvaliteter

Sommeren 2015 ble kald og snørik, og mange av våre hytter var vanskelige å nå gjennom store deler av sommersesongen. Høsten viste seg imidlertid å bli tørr og meget god for fjellturene. Dette gjorde at hyttebesøket for 2015 i sum ble om lag som i 2013.

Våren 2015 nedsatte styret et utvalg for å revidere og oppdatere overordnet plan for hytter. Førrige plan var utarbeidet i 2007, og de fleste av investeringsmålene i planen er oppfylt. Ny plan har blitt gjenstand for en bred høring i organisasjonen, og arbeidet forventes slutført vinteren 2016.

Bergen og Hordaland Turlag er en betydelig eiendomsbesitter med 25 hytteanlegg i fjellet. Godt vedlikehold av disse er en prioritert oppgave. Av større vedlikeholdsoppgaver i 2015 nevnes en større rehabilitering av Åsedalen, nytt dobygg på Stavali og nytt tak på den eldste hytten på Fonnabu.

Vi har lenge ønsket å realisere en kysthytte. I 2015 så dette ut til å la seg gjennomføre ved Kulleseidkanalen på Bømlo. Dessverre lyktes vi ikke med finansiering av tomtekjøpet. En realisering av kysthytte er derfor stadig en prioritert oppgave.

På Skåla i Nordfjord er det et sterkt behov for å få bygget en ny sikringshytte. I 2015 ble sivilarkitekt Eilif Bjørge engasjert til å tegne en slik. Det foreligger nå rammetillatelse for byggingen av sikringshytten som etter planen skal bygges sommeren 2016.

Turlaget sitt høstmøte og frivilligsamling ble arrangert den 18. november med nærmere 200 deltagere. Marian Guddal Hansen, daglig leder i Røde Kors Bergen, fortalte om verdien av frivillig arbeid, og hvor viktig det arbeidet som frivillige gjør er for samfunnet vårt. Etter forførende innslag med Studinekoet Sirenene, kom naturfotografen Arne Nævra og holdt et visuelt foredrag om sine største opplevelser ute i feltet. Kvelden ble avsluttet med utdeling av Solrenningsprisen til Arild Halvorsen. Arild var sentral i oppstarten av Fjell Turlag i 2013, og har siden vært styreleder i laget og engasjert i svært mange prosjekt.

Fellesmøtet om høsten er det viktigste møtepunktet for organisasjonen gjennom året. Her samles representanter fra alle styrer, lokallag, utvalg, grupper og ansatte i Bergen og Hordaland Turlag. Årets fellesmøte ble avholdt i Rosendal 7. - 8. november med rundt 70 deltagere. Her gjennomgikk man blant annet overordnet plan for hytter og ruter. Fellesmøtet ga også sin tilslutning til bygging av ny sikringshytte på Skåla. Kvinnherad Turlag var utmerket vertskap og sørget både for en flott festmiddag med ordfører Peder Sjø Slettebø som hedersgjest, og for turer i det vakre Rosendallandskapet.

Bergen og Hordaland Turlag arbeider meget aktivt med naturvernsaker og bistår lokallagene når det gjelder utbyggingsaker i sin del av fylket. Av 11 omsøkte småkraftprosjekt i Kvam, Fusa og Samnanger kommuner, endte Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) med å gi avslag til 8 prosjekt og konsesjon til 3. Landskap, friluftsliv og biologisk mangfold har blitt tillagt stor vekt i vurderingene til NVE. Særlig gledelig var at et av kraftverkene som fikk avslag var Dukabotn kraftverk, med beliggenhet i nærheten av vår nyeste hytte, Gullhørgabu. Avgjørelsene fra NVE oppleves som en stor seier for natur- og friluftssinteressene i Hordaland. På den annen side, i desember ga NVE anbefaling til Olje- og energidepartementet (OED) om utbygging av Øystesevassdraget. Turlaget arbeider meget aktivt for å prøve å stoppe denne uthyggingen.

Turlaget profilerer seg på en meget god måte i media, både i aviser og på radio samt i vårt eget medlemsblad Sti og Varde. Turinformasjonen er en viktig del av Turlaget sitt ansikt utad. Her får alle turinteresserte profesjonell veiledning av engasjerte ansatte. Ekstra hyggelig er det at butikkdriften gir et verdifullt bidrag til driften for øvrig.

Bergen og Hordaland Turlag er den nest største medlemsforening i Den Norske Turistforening. Vi har et aktivt medlem i landsstyret, og er ellers stadig aktive i viktige saker for både Turlaget og DNT.

Styret vil takke både administrasjonen og frivillige i organisasjonen for den innsats som er ytt i jubileumsåret 2015. Både i Barnas Turlag, ungdomsgruppen, fjellsportgruppen, seniorgruppen

Årsmøte Bergen og Hordaland Turlag 13. april 2016

KONTROLLUTVALGETS RAPPORT

Vedtektenes § 9 Revisjon og kontrollutvalg:

Kontrollutvalget skal føre tilsyn med lagets forvaltning, gjennomgå årsregnskap og avgi uttalelse til årsmøtet. Kontrollutvalget kan alltid kreve å få lagt frem protokollene og dokumentene til Bergen og Hordaland Turlag som utvalget mener er nødvendig for å kunne utføre vervet.

Ref. også § 7 Styret

Laget ledes av et styre.

Styret skal sørge for forsvarlig organisering av foreningen.

Retningslinjer for kontrollutvalget

Kontrollutvalget rapporterer til årsmøtet. Kontrollutvalget vil ivareta en dialog med styret når det gjelder oppfatninger av, og kommentarer til styrets forvaltning av foreningen, og til årsregnskapet. Kontrollutvalgets oppfatninger og kommentarer vil reflektere at Bergen og Hordaland Turlag er en ideell organisasjon.

Kontrollutvalget tar utgangspunkt i "Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. – Kap. 3. Forvaltningsrevisjon" og fortolker sin oppgave som følger:

1. Kontrollutvalget vil gjøre vurderinger av økonomi, virkninger og måloppnåelse i forhold til vedtekter, strategidokumenter og verdigrunnlag,
2. Forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
3. Regelverk etterleves,
4. Forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
5. Resultatene av forvaltningen er i tråd med lagets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.

og lokallagene legges det ned et imponerende frivillig arbeid. Alle har bidratt til at styret betrakter året 2015 som enda et godt år for Bergen og Hordaland Turlag.

Bergen, 1. mars 2016

Kontrollutvalgets rapport

Svein Åge Bergset

Ranveig Nordhagen

Christer Bakke Frantzen

Mons Ove Hauge

Elisabeth Eide

Elin Mortensen

Fredrik A. Mortensen

Mette Nygård Havre

Tore Johan Smidt
Styreleder

Pål Kristian Haugetun
Nestleder

Helene Ødven
Daglig leder

2. BERGEN OG HORDALAND TURLAG OG DEN NORSKE TURISTFORENING

Bergen og Hordaland Turlag er Vestlandets største friluftsforskningsorganisasjon, med 27 212 medlemmer i 2015. Organisasjonen ble grunnlagt i 1890, den gang under navnet Turistforeningen for Bergen By og Stift. Vi fylte således 125 år i 2015. Bergen og Hordaland Turlag er tilknyttet Den Norske Turistforening (DNT), som nå har over 270.000 medlemmer.

Formål

Den Norske Turistforening skal arbeide for et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv, og for sikring av friluftslivets natur- og kulturgrunnlag.

Visjon

Naturopplevelser for livet!

Verdigrunnlag

Spennende

Troverdig

Inkluderende

Enkelt og ekte

Naturvennlig

Hyttene, stiene og rutene

Det er de lokale medlemsforeningene som eier og driver DNTs over 500 hytter, merker stiene, kvister løypene om vinteren og arrangerer turer og kurs. Til sammen vedlikeholdes et nett på om lag 22.000 km merkede sommerstier og rundt 4300 km kvisteløyper.

Turer, kurs og arrangementer

DNTs medlemsforeninger er spesialister i turvirksomhet. Det utdannes turledere med stor kompetanse både for sommer- og vinterturer. Årlig arrangeres flere tusen turer, kurs og andre arrangementer med rundt 627.000 deltakere til sammen.

Omfattende dugnadsvirksomhet

Det er den omfattende dugnadsånden som er grunnlaget for DNTs virksomhet. Det blir registrert rundt 560.000 dugnadstimer over hele landet hvert år.

DNT som samfunnsaktør

DNT arbeider for å gi friluftslivet gode rammevilkår. I snart hundre år har DNT vært engasjert i arbeid med vern av natur i Norge. Det er DNTs holdning at alle skal ha en fri og ubegrenset opplevelse av natur. Denne rettigheten er nedfelt i allemannsretten og er viktig for foreningens verdigrunnlag.

Vårt omdømme

Dagens Næringsliv viste i en omdømmeundersøkelse «Norske etater og organisasjoner», gjennomført av Synovate AS, at DNT kommer på 5. plass. Foran på listen er 1. Norsk Luftambulans, 2. Norges Røde Kors 3. Kreftforeningen 4. Frelsesarmeen.

3. BERGEN OG HORDALAND TURLAG SOM MEDLEMSORGANISASJON

3.1 JUBILEUMSÅRET 125 ÅR

Vi startet jubileumsåret med åpning av Friluftslivets år 2015 i januar. Statsminister Erna Solberg holdt åpningstalen og la vekt på hvor viktig friluftslivet er for folkehelsen og at vi må ta vare på viktige natur- og friluftslivsverdier for framtiden. Erna er gammel speider og talte noen skikkelige haglbyger den dagen. Vi fortsatte med nasjonalt naturvern faglig seminar på Fløien folkerestaurant. At Bergen og Hordaland Turlag startet jubileumsåret og Friluftslivets år 2015 på både NRK- og TV2-nyhetene samme kveld, gjorde oss stolte.

Note 13	2015	2014
Langsiktig bankinnskudd		
Sikringsfond	5 000 000	5 000 000

Bankinnskudd for sikringsfond. Midlene kan benyttes etter vedtak i Fellesmøte.

Note 14	2015	2014
Pantegjeld og garantier		

Gjeld som forfaller senere enn 5 år etter regnskapsårets slutt:
Limit på kassekreditt er kr 90.000

Garantier		
Reisegarantifondet/Innskuddskonto i DnB	52 911	52 318

Beløp	2015	2014
-------	------	------

Sparebanken Vest, konto for drift	7 477 542	2 200 063
Sparebanken Vest, konto for særvilkår/flat rente	5 491 585	8 172 444
Sparebanken Vest, konto for nettbetaling	188 139	20 224
Sparebanken Vest, konto for småkjøp/drift	50 086	0
Sparebanken Vest, konto skattetrekk	466 542	392 750
Sparebanken Vest, renter på sikringsfond	99 767	154 440
Kontanter	5 686	4 014
Sum bank og kontanter	13 789 347	10 943 935

Sum totalt, betalingsmidler	13 842 261	10 996 253
------------------------------------	-------------------	-------------------

Sum totalt bankinnskudd og kontanter	18 842 261	15 996 253
--------------------------------------	------------	------------

Note 15	2015	2014
Informasjon og markedsføring		

Markedsføring vedr annonse, istikk, questback etc	2 132 524	1 959 249
St&varde/avis/brosjyrer etc.	415 945	304 940
Profileringstøy	135 811	164 627
Bilder	50 505	32 381

Sum	2 734 785	2 461 197
------------	------------------	------------------

Note 16	2015	2014
Leverandørgjeld		

Å-konto Torgersen, ventilasjon 2. etasje	500 000	
Julegavekatalogen, kampanje Turinfo/butikk	258 688	
Bergens Tidende, desemberkampanje	166 563	
Norrøna, varer mottatt november - faktura purret i desember	112 916	
Steinbakk Revisjon	60 625	
Synlighet, annonsering Google Adwords	51 448	
Andre	1 063 933	

Sum	2 214 172	876 328
------------	------------------	----------------

Kommentar

Fleire fakturaer er registrert mottatt siste del av 2015, og dermed utbetalt i 2016. Det gjenspeiles også på en markant økning i betalingsmidler ved utløpet av 2015, sammenlignet mot 2014.

Utestående leverandørgjeld pr 31/12-16 er kr 1.108.213.

Utestående leverandørgjeld pr 15/12-16 er kr 341.346.

Note 10

Medlemskontingent	2015	2014
Driftsinntekter:		
Medlemskontingent er oppført som brutto inntekter fra medlemmene	12 201 405	11 360 410
Driftskostnader:		
Betalt til DNT (landsforeningen)	3 100 863	3 037 305
Betalt til lokallag	621 069	510 745
Sum kontingent til lokallag og DNT	3 721 932	3 548 050
Netto kontingent til Bergen Turlag	8 479 473	7 812 360

Note 11

Andre driftskostnader	2015	2014
Utgifter lokaler/bygninger *	2 459 856	1 583 181
Inventar, utstyr og driftsmateriell	542 645	538 787
Honorar revisjon, rådgivende, advokater	92 798	73 555
Hyttevaktutgifter	49 812	59 975
Frivillighetsgoder	113 584	127 197
Fremmedtjenester **	856 189	1 319 429
Regnskapsføring ***	404 662	587 412
Reise- og møtekostnader	1 466 821	1 057 389
Arrangementskostnader/fjellsikring	864 621	342 202
Ikke fradragsber mva Sti og Varde 2013-2014	-200 000	200 000
Andre driftskostnader	2 277 256	2 519 575
Sum	8 928 243	8 408 702

* Utgifter lokaler/bygninger	2015	2014
Leie av lokale til jubileumsfest (egenand. dekket kostnaden)	38 250	0
Andre leieutgifter	67 411	60 260
Kommunale avgifter og div. festeavgifter	45 155	37 850
Ved, gass og strøm	349 867	330 916
Renhold	289 042	269 700
Annet kostnad lokaler	33 366	35 542
Reperasjon og vedlikehold utstyr	93 263	85 966
Reperasjon og vedlikehold bygninger -	1 543 502	752 147
- Å-konto ventilasjonsanl. 441 000	2 459 856	1 583 181
- Oppgradering hytter 686 000 (se note 3)		
- Oppgradering el-anlegg 62 000		

** Fremmedtjeneste/honorar vedr:	2015	2014
Hytte - tbf avsetn	-5 000	5 031
Stimerking/skilt, honorar kvisting - tbf avsetn.	-49 858	681 027
Aktivitet - leie instuktører, grafisk design, Røde kors	165 694	270 692
Turinfo - grafisk design plakater, dekorater utstillingsvindu	0	4 813
Adm - HR-tjenester, leie regnskapstj, prosjektsøiling 7-fj.	357 696	31 996
Inf og markedsføring - grafisk design, fotograf, adressering.	377 658	312 570
Naturvern - lyd og honorar - åpning av friluftslivets år	10 000	13 300
	856 189	1 319 429

***** Regnskapsføring**

Bergen Turlag hadde i hele 2014 innleid person for regnskapsføring. I 2015 ble engasjementet avsluttet i oktober.

Note 12

Beholdninger	2015	2014
Turinformasjonen *	2 164 373	2 103 946
Arrangement	38 306	0
Hytter**	356 000	214 000
Sum	2 558 770	2 317 946

* Varebeholdning er planlagt redusert i 2016 ved hjelp av salg på utgående modeller, og på sikt nedskrivning av ukurans.

** Lavere besøkstall på hyttene i 2015 har ført til økt proviantbeholdning. Justering vil skje ved innkjøp av færre varer i 2016.

Helt fra januar av har lokallagene og gruppene i Bergen arrangert jubileumsturer. Først ut var Askøy, og styreleder Tore Johan Smidt var med på å sparke i gang jubileumsturprogrammet. Mange har benyttet anledningen til å bli med. Turene har gått i nærrområdene, langt ute ved kysten og i høyfjellet. Jubileumsturen i Kvinnherad i juli ble slått sammen med åpningen av Historisk vandrerute, og styreleder i DNT, Berit Kjøl, og vår egen Børge Brundtland, var blant gjestene. Tusen takk til dere alle for et stort engasjement og mye turglede i året som har gått.

På jubileumsfesten i Håkonshallen var gode turvenner og turlagsfolk pyntet til høytidelig og storslått fest. 125 år var jubelanten, og da slår Turlaget på stortrommen. Flotte taler var det, og hovedtalen stod vårt æresmedlem Jørgen Faye for. Daværende fylkesordfører Tom-Christer Nilsen bidro både med tale og sang. Turlaget utnevnte fem nye æresmedlemmer og takker alle for fine ord og taler. Takk også til alle dere som var til stede på festen og bidro til denne fine markeringen, og til alle sponsorene som sikret at jubileumsfesten fikk slik pomp og prakt i Håkonshallen.

Jubileumshelgen i april var spekka med aktiviteter for store og små. Fredagen arrangerte jubileumskomiteen salutt fra Ulriken. NRK var med oss og filmet alt live med 5 salutter for 5 ganger 25! Lørdag var det turbofest på Nordnes og stand med gaver og blide turlagsfolk på Torgalmenningen. Søndagen tok Byfjellstrimmen oss med på flott tur over Vidden. Jubileumshelgen har vi med oss i minnet i mange år framover.

Jubileumskomiteen har gjort et stort og godt arbeid, og vi takker de for innsatsen. Steinar Olsen var leder i komiteen og ellers var medlemmene Hans Kristian Flaaten, Rolf Ryttevad og Tore Johan Smidt. Jane Britt Daae og Helene Ødven representerte administrasjonen. Rolf Ryttevad laget egen jubileumslogo og festskrift over historien til Turlaget. For å markere jubileet i Bergen, ble det satt i gang et turpostprogram som fikk navnet Titur Bergen. Tiltaket ble finansiert med GC Rieber fondene sin bursdagsgave til Turlaget på kr 125.000 og tilskudd fra Hordaland fylkeskommune. De gode turpostoppleggene til lokallagene ble også synliggjort på nettsidene.

Et annet tiltak for jubileet har vært å digitalisere historieboken «Vilt, vatt og vakkert» med søkefunksjoner. I tillegg er det satt i gang arbeid med å utgi en publikasjon om de siste ti årene i Turlaget. Et grovmanus er skrevet av Thorbjørn Kaland. De nye nettsidene var ferdige til bursdagen og viser en sprek og aktiv 125-åring.

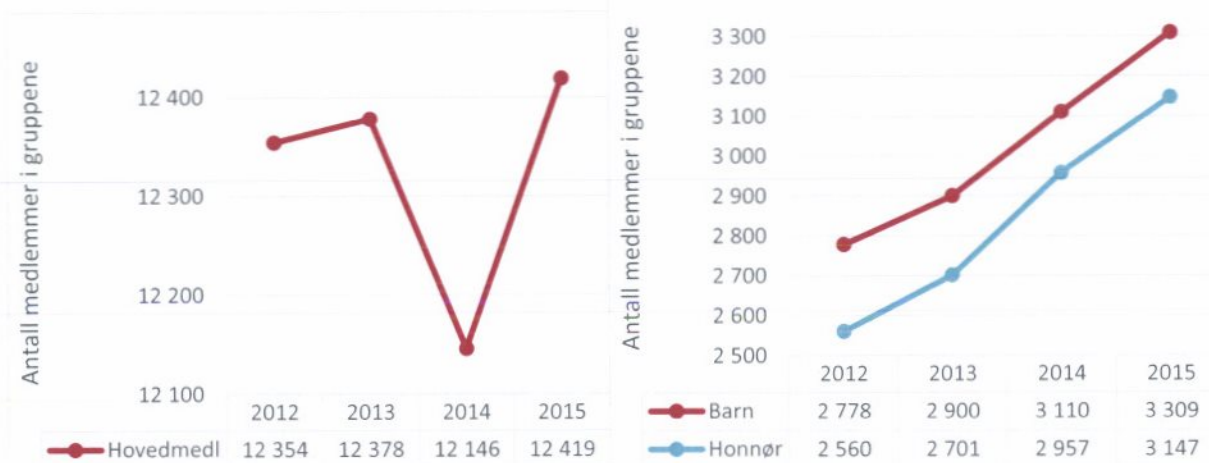
Over sommeren var det tid for fest igjen, for vi måtte ha en fest i fjellet også! Det var 88 gjester til bords på Staveli turisthytte i august, med god mat og drikke. Odda/Ullensvang Turlag hadde arrangert fellestur fra Vivelid som deltok på festen. Mange tok seg opp den vakre Husedalen. Takk til vertskapet og til dere som var med oss på fjellfesten.

Ja, året har vært spekket med fine hendelser, og vi runder nå av jubileumsåret. Frivillig innsats er bærebjelken i vår organisasjon, og dere har nok en gang vist det store hjertet og engasjementet for friluftsliv og turglede. Takk alle sammen og velkommen til å være med videre i årene som kommer!

3.2 MEDLEMSUTVIKLING

2015 ble et år med ny medlemsrekord på 27.212 medlemmer.

I DNT for øvrig var medlemsveksten på 4,75 prosent, til et medlemstall på over 270 000 medlemmer. For Bergen og Hordaland Turlag føyer 2015 seg inn i rekken av år med medlemsvekst. I 2015 var veksten på 1233 medlemmer, som utgjør en økning på 4,75 prosent. Spesielt må det fremheves at den største økningen er blant skoleungdom og ungdom som er hhv. på 10,4 % økning og 11,0 % økning fra 2014.

Figurene over viser medlemsutvikling i de forskjellige medlemsgruppene. Merk at endring i hovedmedlemsskap 2013 skyldes at en stor bedriftskunde (DNT Bedrift) ikke fornyet medlemskap for sine ansatte i 2013.

Kommunene Eidfjord, Ulvik, Granvin, Jondal, Vaksdal, Øygarden og Tysnes har ikke noe lokalt turlagstilbud i 2015. Voss Utferdslag er en selvstendig medlemsforening under DNT. Sveio og Etne er organisert under Haugesund Turistforening.

3.3 FRIVILLIGE SOM BÆREBJELKE

Frivillig arbeid er bærebjelken i virksomheten til DNT og Bergen og Hordaland Turlag. Frivillige står for:

- Drift av og tilsyn med hytter, samt annet dugnadsarbeid
- Merking av løyper og brosikring
- Turløp, instruksjon og hyttevertskap
- Organisering og gjennomføring av turer, kurs og mange typer arrangement
- Styreverv og tillitsverv

Uten de frivilliges innsats ville ikke Bergen og Hordaland Turlag kunnet opprettholde det brede aktivitetstilbudet. All frivillig innsats, små og store gjøremål, er gull verdt for turlagsfellesskapet.

Det har vært utført en betydelig innsats med frivillig arbeid i BHT også i 2015. Hele 75.897 timer (67.950 timer i 2014) er statistikkført som frivillig arbeid i 2015, som omregnet blir ca. 43,37

Note 7

Andre inntekter	2015	2014
Annonseinntekter	294 061	320 870
Annonseinntekter 7-fjellsturen	618 800	277 000
Spillemidler, vedtak mottatt (til utbetaling jan/feb 2016)	444 000	
Leieinntekter, husleie NJFF	94 300	109 060
Sponsorinntekter (jubileumsfest i 2015)	202 000	41 000
Utleie arbeidskraft, regnskapshonorar til Friluftslivets Hus	48 000	48 000
Grasrolandel	62 553	64 178
MVA-kompensasjon	317 252	738 173
Overført tilskudd fra året før *	-492 570	160 508
DNT vest	58 839	22 727
Tilskudd overført til neste år	-100 497	-684 989
Husleie, fellesutgifter for direkte DNT ansatte	233 838	161 000
Abonnement Sti & Varde	22 858	
Loen Active "Skåla Opp"	31 000	
Andre inntekter	138 649	113 792
Sum	1 973 084	1 371 319

* Overført tilskudd fra året før er negativ i 2015 pga tilskudd er resultatført i 2014.

Note 8

Lønn og sosiale kostnader	2015	2014
Lønn *	8 761 767	7 497 469
Arbeidsgiveravgift	1 396 724	1 186 292
Pensjonskostnader	757 614	566 786
Andre ytelser	728 569	597 167
Sum	11 644 675	9 847 694

	2015	2014
* Lønn		
Ordinær lønn og honorarer	8 200 968	6 585 335
Refusjon fra Nav	-962 057	-665 011
Feriepenger	1 012 707	839 400
Overtid lønn	290 926	497 653
Etterbetaling lønn	19 396	65 456
Naturalytelser	199 828	174 636
8 761 767	7 497 469	

Antall årsverk i 2015 utgjør 17,5 hvorav 6 personer har redusert stilling. Bruk av ekstrasjef, vikarer og timelønnet personell utgjør gjennomsnittlig 2,16 årsverk.

Antall årsverk i 2014 utgjorde 13,61 hvorav 6 personer hadde redusert stilling. Bruk av ferievikarer på engasjement utgjorde gjennomsnittlig 1,13 årsverk.

Daglig leder mottok i 2015 kr 822 441 i lønn, i tillegg kr 22 716 i andre godtgjørelser.

Det er for 2015 kostnadsført kr 66 900 i revisjonshonorar. Videre er det kostnadsført kr 16 950 i særattestasjoner. Kostnadene er eksklusiv mva.

Foreningen har ikke ytt lån til ansatte. Det er ikke utbetalt lønn eller godtgjørelse til styrets medlemmer.

Avtalte pensjonsforpliktelser for foreningens ansatte er dekket av en kollektiv pensjonsforsikring i Frende og KLP. Forsikret pensjonsforpliktelse er ikke balanseført - kostnaden er lik premien. Selskapets pensjonsforsikring tilfredsstiller krav til obligatorisk tjenestepensjon.

Note 9

Varige driftsmidler

	Anl.under oppfør	Hytter	Tverrgt.	Tverrgt Oppussing	Sum
Anskaff kost innkjøp			28 230 880	7 708 374	35 939 254
Akk. Tilskudd til investering			12 531 365	2 837 000	15 368 365
Akk.avskrivninger			8 174 984	1 572 374	9 747 358
Bokført verdi pr. 1.1			7 524 531	3 299 000	10 823 531
Tilgang i året*)	29 623		493 565	62 299	585 487
Tilskudd til investering**)			3 972 000		3 972 000
Avgang					
Årets avskrivninger			405 000	53 000	458 000
%-sats	0 %		6 %	2 %	10 %
Bokført verdi pr. 31.12	29 623		3 641 096	3 308 299	6 979 018

*) Anlegg under planlegging/oppførelse Skålatårnet sikringshytte

***) Tilskudd til investering

Gulhørgabu:	
Olav Thon stiftelsen	1 000 000
Kulturdepartementet (spillemidler)	2 255 000
Bredbåll:	
Olav Thon stiftelsen	400 000
Kulturdepartementet (spillemidler)	317 000
Totalt	3 972 000

Note 6

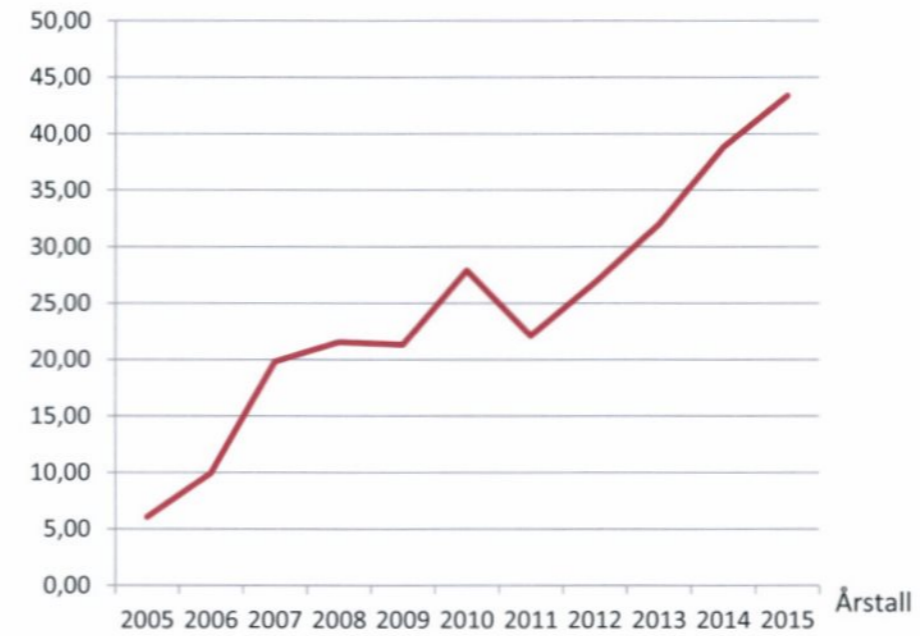
Gaver, bidrag, offentlige tilskudd		2015	2014
Bergen Kommune	Pensjonistgruppen	14 000	14 000
Bergen Kommune	Barn	106 400	
Bergen Kommune	Aktivitetstilskudd barnas turlag		54 300
Bergen Kommune	Administrasjonsfisk barn og ungdom		33 900
Bergen Kommune	Driftstilskudd folkehelsekoordinator	100 000	200 000
Bergen Kommune	Aktivitetstilskudd	400 000	500 000
Bergen Kommune	Barnefattigdom	200 000	
Bergen Kommune, Grønn etat	Driftstilskudd	101 700	100 000
BKK	Tilskudd stimerking (resultatført 2014)	800 000	
DN-midler	Skoleprosjekt forrige år		120 000
DNT	Kom deg ut dagen, høst	44 000	69 330
DNT	Kom deg ut dagen, vinter	23 000	30 000
DNT	Aktiv til hundre	20 000	250 000
DNT	Keiserstien	70 000	
DNT	Barnas turlag fase 2, forrige år		110 000
DNT, Røde kors	Samarb m/røde kors		87 500
DNT	X-ung	200 000	250 000
DNT	EK-fordeling DNT	1 118 030	636 104
DNT	Friluftsskoler	40 000	
DNT	Tilskudd lønn Naturvern/Nicolas	140 000	
DNT	DNT-Vest BHT 2014	280 000	
Fana Sparebank	Gave til ungdom	30 000	
Friio	FNF	600 000	589 310
Friio	Kom deg ut dagen	20 000	
Frifond	Barn- og ungdom	668 397	682 579
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Stimerking Solrenningen	70 000	200 000
GC Rieber	Ovf fra 2013	6 398	
GC Rieber	125-års jubileum	125 000	
GC Rieber	Skoleprosjekt	100 000	100 000
GC Rieber	sti Kjøllandbu		85 000
HBUR	Barn og ungdom	151 652	142 310
Hordaland fylkeskommune	Bæreturer	20 000	0
Hordaland fylkeskommune	Kom deg ut dagen - høst		35 000
Hordaland fylkeskommune	Aktivitetsprogram		40 000
Hordaland fylkeskommune	FNF	80 000	80 000
Hordaland fylkeskommune	FNF driftstilskudd regionalavd	25 000	50 000
Hordaland fylkeskommune	Opptur Hordaland		
Hordaland fylkeskommune	Friluftslivets hus	110 000	110 000
Hordaland fylkeskommune	Driftstilskudd	484 300	465 000
Hordaland fylkeskommune	stimulering lokalt folkehelseprogr		21 000
Hordaland fylkeskommune	Kveldsmatturer for ungdom	50 000	
Hordaland fylkeskommune	Brekkestang mot ungdom	100 000	
Hordaland fylkeskommune	Integrering feirkulturelle		50 000
Hordaland fylkeskommune	Til Topps	24 000	
Hordaland fylkeskommune	Friluftliv i skolen	100 000	
Hordaland fylkeskommune	Aktiv til hundre		40 000
Hordaland fylkeskommune	Vinterdag for alle		
Hordaland fylkeskommune	Internasjonale dager på Hallingskeid	42 000	
Hordaland fylkeskommune	Turposter i Bergen	80 000	
Hordaland fylkeskommune	M og G turløyper		224 250
Hordaland fylkeskommune	Friluftsl. som brekkestang mot inaktive (ungd)		100 000
Hordaland fylkeskommune	Åpning av friluftslivets år	20 000	
Miljødirektoratet	FNF	50 000	100 000
Olav Thons stiftelsen	Madrasser	41 425	5 250
SABIMA	FNF		15 000
Sparebanken Vest	Opptur	100 000	400 000
SR-Bank	X-Ung	50 000	
Studieforbundet	Kurs	32 040	40 730
Tekna	Newton Camp, året før		30 000
Thomas Hisdal	Friluftslidsjel		8 500
Visjon Vest	Byfjellskartene		25 000
Westfal-Larsen	Folkehelse	50 000	
Sum		6 887 342	6 094 063
Avsatt gaver, bidrag, offentlige tilskudd			
DN skolemidler	avsatt	105 000	120 000
DNT barnas turlag der du bor	avsatt	90 000	0
DNT, driftsstøtte DNT Vest	avsatt		217 568
DNT, MD aktiv til hundre	avsatt		20 000
DNT, X-Ung	avsatt	125 000	
GC Rieber skoleprosjekt	avsatt	31 469	
SR-Bank, til Keiserstien	avsatt	100 000	
SR-Bank, til ungdom	avsatt	50 000	
Tekna, tilskudd til Newton Camp	avsatt	20 000	
BKK/Modalen kom stiprosjekt Stalsheimen	avsatt		413 287
Friio, støtte Kom deg ut dagene	avsatt	25 000	25 000
Sum		546 469	795 855
Sum totalt gaver, bidrag, offentlige tilskudd		7 433 811	6 889 918

årsverk (1.750 timer pr. år). Det er en økning i dugnadstimer på 4,5 årsverk. Spesielt har antallet timer for turledere og instruktører økt, og økningen er størst i lokallagene.

Noe av bakgrunnen for økt frivillighet i organisasjonen:

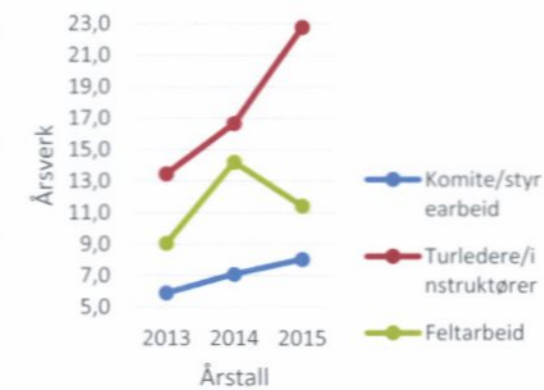
- Mange lokale stiprosjekter. Planlegging, rydding, merking, inkl. bygging av lavvoer. To lokallag har engasjert seg mht. kysthytte.
- 2 nye lokallag formelt etablert i 2015
- Flere grupper – (Barnas Turlag, DNT Ung)
- Flere nærturer, spesielt turposter
- Flere utdannede grunnleggende turledere
- Et utvidet tilbud med flere turledere (hverdags- og nærturene)
- Administrative ressurser til å koordinere og støtte frivilligheten
- 125 års jubileum og ekstra arrangement i forbindelse med jubileum

Dugnad i årsverk

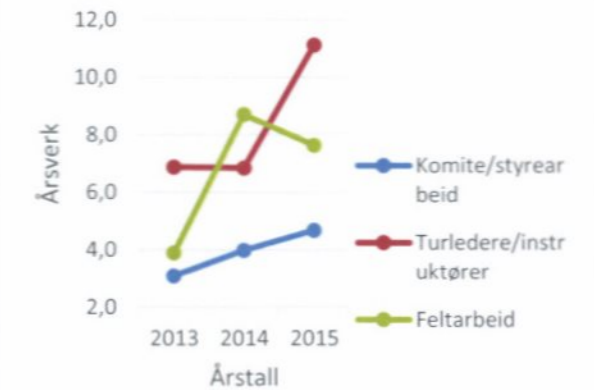

Figur over viser økning i dugnad over de siste 10 årene

Dugnadsarbeid totalt i BHT

Dugnadsarbeid i lokallagene

Figur over viser utvikling av dugnadsarbeid for forskjellige områder siste 3 år. Det var svært høy aktivitet på Turskiltprosjektet (Vestlandsprosjektet) i 2014.

3.4 TILLITSVALGTE

Æresmedlemmer

Bernh. Engelsen (d), Einar N. Henriksen (d), Anton Berge (d), Waldemar Platou (d), Øivind Eng (d), Anders Gjerde (d), Inga Jensen (d), Per O. Haugen (d), Sigurd Stinessen (d), Carl Fredrik Kolderup (d), Gustav Mæland (d), Olav Chr. Pedersen (d), Nils A. Sørensen (d), Aksel Foyen (d), Reidar Stiegler (d), Birger Refsdal (d), Jørgen Faye, Torbjørn Kaland, Svein Træland, Kåre Eik, Lasse Skeie, Per Ekeland, Steinar Olsen og Johannes Øvreås.

Hedersknappen

Sigurd Arnesen, Frode Bekkestad, Håkon Bertelsen, Erik Brendehaug, Børge Brundtland, Otto Bårholm, Geir Davidsen, Kristin Digranes, Hans Dørmenen, Jacob Eide, Geir Eidsvik, Kåre Eik, Per Ekeland, Anne Kristin Eldøy, Åse Aune Endresen, Anne Kari Enes, Jørgen Faye, Hermund Fenne, Kari Finnborud, Petter Fredriksen, Leif Fykse, Nils Gausvik, Jan Gideonsen, Torhild Hage, Bjørn-Olav Hagesether, Margit Hauge, Arne Haugland, Gunvor Heggdal, Gudrun Heggland, Helge Hellevik, Terje Hellingsrud, Ingeborg Helvik, Gerd Hestenes, Jarle Hevrøy, Asle Hindenes, Ivar Innes, Thorbjørn Kaland, Gunnar Kleveland, Øyvør Larsen, Knut Larsen, Håkon Loen, Johan H. Lundbo, Knut Mehl, Rolf Mo, Oddvar Mork, Emil Myhre, Steinar Olsen, Tor Schumann Olsen, Kjell Pedersen, Inger Pettersen, Rolf Ryttevad, Magne Johan Rørvik, Aslaug Røthe, Solveig Tuvin Sagehaug, Johanna Samuelsen, Johannes Sekse, Per Senneset, Lasse Skeie, Dag Sletten, Bjarne Strand, Wenche Strømme, Helge Sunde, Johnny Sundt, Leif Sæterdal, Kirsten Søgner, Olav Thon, Geir Thorkildsen, Ingvald Torkildsen, Svein Træland, Tor Tyse, Jacob Valle, Fridtjof Wiese, Hallstein Wikne, Gustav Øen (d), Øivind Øvrebotten, Johannes Øverås.

Solrenningsprisen (Bergen og Hordaland Turlags Frivillighetspris)

Rita Mathisen (2010)
Sigrun Haarklau (2011)
Helge Tellevik (2012)
Thomas Hisdal (2013)
Else-Karin Leikvoll Gundersen (2014)
Arild Halvorsen (2015)

Styret etter årsmøtet i 2015

Styreleder: Tore J. Smidt: Styremedlemmer: Pål Kristian Haugetun (nestleder), Christer Bakke Frantzen, Elin Mortensen, Elisabeth Eide, Svein Bergset, Mons Ove Hauge, Fredrik Mortensen, Rannveig Nordhagen, Mette Nygård Havre og Øystein Ormåsen (trakk seg i løpet av året).

Kontrollutvalget

Per Ekeland (leder), Cathrine T. Eraker og Øyvind Bjørkås.

Revisjon

Steinbakk Revisjon AS.

Valgkomiteen

Børge Brundtland, Einar Johan Grieg, Anne Kari Enes, Torild Hage (varamedlem).

Styregodkjente utvalg

Hederstegnutvalg: Bjørn-Olav Hagesether (leder), Åse A. Endresen, Per Ekeland, Anne Kari Enes, Trude Iversen.

Sikkerhetsutvalg: Per Ove Oppedal (leder), Kjetil Midttun, Ståle Grimen, Birgithe Roald.

Hytteutvalg: Tore Johan Smidt, Karl H. Olsen, Johnny Bjørge, Marit Djupvik.

Utvalg for rute og bru: Johnny Bjørge, Helge Tellevik, Einar Bertelsen, Jan Ivar Berge.

Note 3

Bidrag fra hyttedriften	2015	2014
Overmåling, proviantinntekter og tilskudd	3 786 293	4 471 786
Drift av hytter	-3 141 212	-2 891 973
Bidrag fra hyttedriften	645 081	1 579 813

Kostnadsført:
kr 451 663 vedr. oppgradering Åsedalen
kr 166 262 vedr. nytt tak Fonnabu
kr 68 265 vedr. reoperasjon tak A.Grieg

Note 4

Aktivitet	2015	2014
Påmelding og tilskudd	8 621 730	7 262 162
Utbet selvst.næringsdrivende	-450 766	-250 399
Annen varekostn	-2 750 186	-2 446 008
Lønn overf aktivitet pga prosj.ansatt/mottatt tilskudd	-758 275	-305 557
Honorar frivillige	-398 502	-366 175
Utstyr/matriell	-460 326	-331 351
Frømedjenester	-165 694	-270 692
Møte og seminar	-127 202	-115 144
Reise og opphold	-11 841	-30 927
Markedsføring, 7-fjellsturen samt annen akt. tilknyttet tilskudd	-1 038 462	-863 716
Proffleringsutstyr	-90 472	-81 354
Bank og kortgebyrer	-104 206	-86 053
Overføringer til lokallag	-8 680	-9 046
Overført resultat senior	22 045	59 214
Andre driftskostnader	-276 636	-447 174
Sum kostnader	-6 619 202	-5 544 382
Bidrag fra aktivitet	2 002 528	1 717 780
Herav driftsresultat 7-fjellsturen	1 952 456	1 669 990

Note 5

Varesalg	2015	2014
Andel varesalg Turinformasjon:		
Varesalg:	4 404 698	3 704 852
Ordinær varekostnad	-2 653 812	-2 298 546
Ukurans varebeholdninger	0	-40 356
Andre driftskostnader	-311 128	-453 619
Bidrag fra varesalg	1 439 758	912 331

NOTER 2015

Bergen og Hordaland Turlag

Note 1

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med god regnskapsskikk. Det er videre fulgt relevante bestemmelser i Norsk Regnskaps Standard utarbeidet av Norsk Regnskaps Stiftelse.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld:

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi (Lavest verdis prinsipp). Underavdelings egne midler er klassifisert som annen kortsiktig gjeld.

Anleggsmidler

Bokført verdi av anleggsmidler i balansen fremkommer som differansen mellom anskaffelsespris redusert med akkumulerte ordinære avskrivninger. Tilskudd ved anskaffelser er ført til fratrukk i eiendelens anskaffelseskost.

Varer:

Varer er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og netto salgsverdi (Laveste verdis prinsipp).

Inntekter:

Inntekter resultatføres i samsvar med opptjeningsprinsippet.

Regnskapsoppstilling:

Regnskapet er presentert etter bruttomodellen. Dette medfører at man ikke ville finne korresponderende kostnader til alle inntektstall i regnskapsoppstillingen.

Note 3, 4 og 5 viser bidrag fra den enkelte avdeling, og man vil her ikke finne sammenheng mellom regnskap og noter.

Investeringer kontor:

Investeringer til kontoret, som kontormøbler og datautstyr, blir utgiftsført i sin helhet det året investering foretas.

Note 2

Konsern

Selskapet er morselskap i konsernet Bergen Hordaland Turlag

Investering i datterselskap	Forretningskontor	Eierandel/ Stemmeandel	Bokført egenkap. 31.12.15	Resultat 31.12.15
Friluftslivets Hus AS	Bergen	100 %	192 147	35 514

Mellomværende med datterselskap	2015	2014
Langsiktig fordring:	600 000	700 000
Kortsiktig fordring:	50 000	0
Debitor	278 064	110 701

Turlederutvalg: Fredrik Brun (leder), Johnny Victor Sundt, Johnny Ytreland, Jill Iren Berge, Ingrid Hundvin, Elisabeth Eide, Birgithe Roald.

Naturvernvalg: Torild Hage (leder), Terje Aarsand, Kristine Timberlid, Tor Myking, Even Nordø, Oddvar Skre, Sølve Sondbø, Torill Refsdal Aase, Nicolas Rodriguez. Redaksjonsutvalg, Sti og Varde: Torill Refsdal Aase, Helge Sunde, André Marton Pedersen, Ågot Caroline Nilssen, Thorbjørn Kaland, Birger Tomasgaard, (Sindre Heggebø).

Nærmiljøturlederutvalg (Bergen): Rita Mathisen (leder), Anne-Brita Skuseth, Dagny Gran Pedersen, Elisabeth Eide, Tore Fagerli Nilsen, Jørgen Dalstrøm.

Administrasjonsgodkjente utvalg

Hyttedriftsutvalg: Marit Djupvik, Ole Kristian Johannessen, Bjørn-Olav Hagesether, Pål Kristian Haugetun.

Økonomiutvalg: Tore Johan Smidt, Pål Kristian Haugetun, Helene Ødven, Catrine Frei
Representasjonsutvalg: Tore Johan Smidt, Børge Brundtland, Else Karin L. Gundersen, Per Ekeland.

Sentrale styrer og utvalg

DNTs landsstyre: Børge Brundtland

DNTs skolegruppe: Birgithe Roald/Linn Senneset

DNT Ung landsstyre: Reidun Eldegard (gikk ut av styret mars 2015)

Valgkomiteen DNT Ung: Ingen pr i dag.

DNTs ungdomsforum: Linn Senneset/Silje Valla

DNTs utdanningsutvalg: Alexander S. Madsen

Valgkomiteen DNT: Ingen pr i dag.

DNTs Domsutvalg: Ingeborg Helvik

DNTs salgsvareutvalg: Margaret Are og Linda Fongaard.

DNTs hytteutvalg: Marit Djupvik

DNTs økonomiutvalg: Børge Brundtland

DNTs fjellsportstyre: Joachim Agledal

3.5 ADMINISTRASJON

Antall årsverk i 2015 utgjør 17,5 hvorav 6 personer har redusert stilling. Dette er inklusiv FNF. Tilsvarende tall for 2014 er 13,61 årsverk.

2015 ble et år hvor administrasjonen fikk mange nye ansatte og flere ansatte med lang fartstid sluttet. Karl H. Olsen gikk av med pensjon og ble erstattet av Johnny Bjørge. Regnskapsansvarlig Irene J. Haugen (innleid fra Accountor Nordhordland) ønsket å avvikle oppdraget i Turlaget, og ble erstattet av Catrine Frei i fast stilling. Margaret Are var vikar for Helen Uglenes under hennes svangerskapspermisjon. Margaret sa opp sin stilling i aktivitetsavdelingen (60%) og turinformasjon (40%), men stod i stillingen som vikar for leder i avdelingen ut året. Helen Uglenes fratradte stillingen som leder i turinformasjonen/turbutikken og tok over stillingen til Christina Eriksen. Helen fikk også innvilget 20% permisjon over 2 år og arbeider i 80% stilling. Einar Sæther ble ansatt som ny leder i turinformasjon og turbutikk. Organisasjonsleder Jane Britt Daae sa opp sin stilling etter fire år, deriblant ett år som vikar for daglig leder under permisjon. Daae ble erstattet av Trude Iversen fra 4. januar 2016. Birgithe Roald var i svangerskapspermisjon og Stian Vik-Angermund var hennes vikar. Stian Vik-Angermund sluttet i Turlaget når vikariatet opphørte.

Administrasjonen fikk også en betydelig økning i faste stillingshjemler fra styret i 2015. Fra 1.1. 2016 ble det opprettet en ny stilling i Turlaget som informasjonsleder. Denne stillingen ble besatt av Andre Marton Pedersen, som er vikar for Torill Refsdal Aase fram til hennes prosjektstilling i Turskiltprosjektet er ferdig 1. september 2016. Torill har fått delt

arbeidsoppgavene sine fremtidig mellom 50% for Sti og Varde og 50% med vardekurs og rutedrift for hytte- og ruteavdelingen.

Navn:	
Helene Ødven Daglig leder	
Jane Britt Daae Organisasjonsleder	Sluttet 19.11.15, ny organisasjonsleder Trude Iversen på plass fra 4.1.2016.
Karl H. Olsen Hytter, ruter, nærområde	60 % stilling fram til 31. august. Erstattet at Johnny Bjørge fra 1.2.2015.
Johnny Bjørge Hytter, ruter, nærområde	Fra 1.2.2015.
Marit Djupvik Hyttedriftansvarlig	
Nicolas Rodriguez Naturvernansvarlig	
Irene Jordan Haugen Økonomiansvarlig	Innleid fra Accountor, 50 % stilling fram til 17.10.2015. Erstattet av Catrine Frei.
Catrine Frei Regnskapsansvarlig	Fra 03.08.15
Elise Hessevik Økonomimedarbeider	Vikar i 50 % stilling. 100 % stilling fra 1.11.2015 som vikar for organisasjonsleder.
Torill Refsdal Aase Redaktør Sti og Varde, info	Permisjon frem til mai 2015. 60% stilling i Turskiltprosjektet frem til september. Deretter 100 %.
André Marton Pedersen Redaktør	Vikar for Redaktør Sti og Varde, informasjonsarbeid
Birgithe Roald Leder for aktivitetsavdelingen	Svangerskapspermisjon fra mars.
Stian Vik-Angermund.	Vikar for Birgithe Roald fra mars.
Linn Senneset Barne- og ungdomsansvarlig	50 % sykmeldt fra oktober. Svangerskapspermisjon fra 23.12.2015. Sigrid Kvåle Myksvoll som vikar, både i 50% og i 100 % fra 23.12.15.
Silje Valla Ungdomsmedarbeider	Prosjektstilling
Helen Uglenes Leder Turinformasjonen	Tilbake fra svangerskapspermisjon 31.8.15. Innvilget 20 % permisjon i 2 år. Trådte av som leder i avdelingen og erstattet av Einar Sæther.
Linda Fongaard Turinformasjonen	60 % stilling
Margaret Are Leder i Turinformasjonen	Vikar som leder i turinformasjon/turbutikk ut 2015. Sa opp fast stilling i aktivitetsavdelingen (60 %) og turinformasjon (40 %) i juli.
Carina Økland Turinformasjonen	Sykmeldt fra februar.
Anders Skoglund Turinformasjonen	40 %
Kristin Gluck-Teigland Turinformasjonen	40 %

BERGEN OG HORDALAND TURLAG

BALANSE

EIENDELER	Note	31.12.15	31.12.14
Anleggsmidler			
Tverrgt. 4/6	9	3 308 299	3 299 000
Hytter	9	3 641 096	7 523 331
Anlegg under oppføring	9	29 623	1 200
Aksjer		258	258
Lån til Friluftslivets Hus	2	600 000	700 000
Aksjekap. Friluftslivets Hus		211 000	211 000
Langsiktig bankinnskudd	13	5 000 000	5 000 000
Sum anleggsmidler		12 790 276	16 734 789
Omløpsmidler			
Beholdninger	12	2 558 770	2 317 946
Kortsiktige fordringer		3 884 838	2 333 577
Betalingsmidler	14	13 842 261	10 996 253
Sum omløpsmidler		20 285 869	15 647 776
SUM EIENDELER		33 076 145	32 382 565
GJELD OG EGENKAPITAL			
Egenkapital			
Egenkapital pr. 1.1		21 919 630	19 929 448
Årets resultat		631 923	1 990 182
Sum egenkapital pr. 31.12		22 551 553	21 919 630
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	16	2 214 172	876 328
Offentlige avgifter		623 638	766 220
Forskudd kontingent		5 350 000	5 511 000
Annen kortsiktig gjeld		2 336 782	3 309 387
Sum kortsiktig gjeld		10 524 592	10 462 935
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		33 076 145	32 382 565

Bergen, 01.03.2016

Helene Ødven
Daglig leder

Tore Johan Smidt
Styreleder

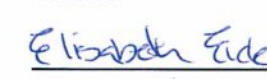
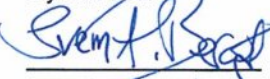
Pål K. Haugsetun
Nestleder

Christer B. Frantzen
Styremedlem

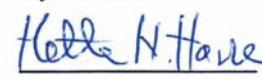
Elin Mortensen
Styremedlem

Rannveig Nordhagen
Styremedlem

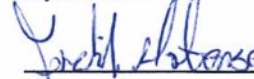

Elisabeth Eide
Styremedlem

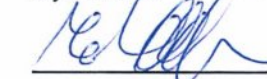
Svein A. Bergset
Styremedlem

Mette Nygård Havre

Fredrik Mortensen
Styremedlem

Mons-Ove Hauge
Styremedlem

BERGEN OG HORDALAND TURLAG

RESULTATREGNSKAP

Driftsinntekter	Note	2015	2014
Medlemskontingent	10	12 201 405	11 360 410
Hytter	3	3 609 783	4 428 208
Aktivitet	4	5 415 522	4 745 332
Varesalg Turinformasjon	5	4 375 569	3 704 852
Gaver, bidrag, offentlige tilskudd	6	7 433 811	6 889 918
Andre inntekter	7	1 973 084	1 371 319
Sum driftsinntekter		35 009 174	32 500 039
Driftskostnader			
Varekjøp		7 186 162	6 043 719
Lønn og sosial kostnader	8	11 644 675	9 847 694
Avskrivninger	9	458 000	505 561
Kontingent til lokallag og DNT	10	3 721 932	3 548 050
Informasjon og markedsføring	15	2 734 785	2 461 197
Andre driftskostnader	11	8 928 243	8 408 702
Sum driftskostnader		34 673 797	30 814 923
Driftsresultat		335 377	1 685 116
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter fra foretak i samme konsern		33 958	38 750
Andre renteinntekter		262 587	266 316
Rentekostnad			0
Sum finansposter		296 545	305 066
Arsresultat		631 923	1 990 182
Disponering og overføring av egenkapital			
Overført til annen egenkapital		631 923	1 990 182
Sum		631 923	1 990 182

I tillegg har vi i turinformasjonen og turbutikken hatt veldig god hjelp fra Synnøve Skjervheim Bernes, Sigrid Legernes, Sindre Natvik, Andre Fagerheim, Agnete Hessevik, Sigbjørn Tungodden og Fredrik Vikse som har jobbet torsdag ettermiddager og lørdager, i sommersesongen, samt ellers ved behov.

Hans Kristian Flaatten og Endre Kleiveland, begge ansatt i DNT sentralt, har kontorarbeidsplasser i Friluftslivets hus.

Arbeidsmiljø:

- Ledere med personalansvar: Daglig leder Helene Ødven, leder for turinformasjonen/turbutikken Margaret Are (vikar), leder for aktivitetsavdelingen Birgithe S. Roald (Stian Vik-Angermund vikar deler av året), leder for hytte og ruteavdelingen Johnny Bjørge.
- Verneombud: Johanna Myrseth Aarflot
- Tillitsvalgte for Handel og Kontor: Birgithe Roald, med Linda Fongaard som varatillitsvalgt.
- Sykefravær: Bergen og Hordaland Turlag har et sykefravær på 4,84 %.
- Bedriftshelsetjeneste: Aleris.
- Overtid: Overtid påregnes i perioder med mye aktivitet. Betydelig mindre overtid sammenlignet med 2014. Særlig en stilling som fortsatt har noe mer overtid enn ønskelig. Dette har likevel vært innenfor arbeidsmiljølovens rammer.
- Ligestilling: Det er et mål å ha en personalgruppe med jevn fordeling av kvinner og menn. Da det er flere kvinner enn menn som jobber i administrasjonen, legges det vekt på at mannlige kandidater skal vurderes spesielt ved ledige stillinger.
- Kompetanseutvikling: Alle ansatte i Bergen og Hordaland Turlag disponerer vandredager hvor man har mulighet til å bruke et avtalt antall dager i året til å gjøre seg kjent primært i Turlagets virkeområde. Ansatte får også delta på kurs og konferanser etter ønske og behov.
- Sikkerhetstjeneste er engasjert på dager turinformasjonen/turbutikken er betjent av en ansatt alene.
- Personalsamlinger: Administrasjonen har i 2015 hatt følgende samlinger: Sommerfest på Helleneset samtidig med avslutningsfest for Irene J. Haugen. Personaltur til Holmaskjer i oktober.
- Markeringer: Markering av Kalles avtrede med middag på Ulriken med inviterte gjester og en tilstelning for ansatte i Marken. Også avslutning for Jane Britt i november, og Stian og Margaret i desember. Avslutning for Irene på Helleneset.

3.6 FRILUFTLIVETS HUS

Bergen og Hordaland Turlag har som følge av etableringen av Friluftslivets hus i 2010 en samfunnsoppgave som kompetansebærer innen friluftsliv. Det er et mål å fylle huset som et kompetansesenter og en møteplass for aktører innen natur- og friluftslivsområdet.

Også i 2015 har FNF – Forum for natur og friluftsliv levert gode resultat og det er et godt samarbeid i det arbeidende utvalget bestående av Naturvernforbundet, Jeger og Fiskeforeningen i Hordaland og Bergen og Hordaland Turlag. Det er en rekke andre tilsluttede organisasjoner til FNF. Se deres nettsider: <http://www.fnf-nett.no/1312.160.FNF-Forum-for-natur-og-friluftsliv.html>.

2015 har vært Friluftslivets år og dette har vært en viktig rød tråd i arbeidet vårt. Alle natur- og friluftslivsorganisasjonene var samlet da vi åpnet Friluftslivets år 2015 på Fløyen 13. januar og vi arrangerte nasjonalt naturvernseminar i etterkant samme dag med mange sentrale politikere og premissleverandører.

Friluftslivet hus ble også i 2015 brukt som møteplass for mange natur- og friluftslivsorganisasjoner. Naturmangfoldgruppen til Naturvernforbundet, Sykelistenes landsforening avdeling Bergen og Jeger og Fiskerforbundet i Hordaland har alle sine møter og seminar i Friluftslivets hus. Norsk Ornitologisk forening i Hordaland har også tatt møterommene i bruk. Alle som tar kontakt blir ytt så god service som mulig. Turlaget bruker også møterommene, og ofte er det kveldsmøte med frivillige i ukedagene.

Gjennom Friluftslivets hus er Bergen og Hordaland Turlag en aktiv samfunnsaktør og arbeider målrettet mot kommune-, fylkes- og stortingspolitikere og offentlige etater for å bedre rammevilkårene for friluftslivet regionalt. Bergen og Hordaland Turlag har vært i kontakt med politisk og byråkratisk nivå både på fylkesnivå og kommunenivå (Bergen) i 2015;

Turlaget bidrog blant annet med innspill til frivillighetsplan i Bergen kommune og kommuneplanens arealdel.

Turlaget har bidratt i arbeidet med ny regional kulturplan, både gjennom faggruppemøter, høringsuttalelser og innspill på høringskonferanser. I denne planen er både frivillighet og friluftsliv viktig tema.

Turlaget har også arbeidet mye med areal- og utbyggingsaker, både regionalt og kommunalt. Se mer om dette under kapitel om naturvern.

3.7 ORGANISASJONSUTVIKLING

Bergen og Hordaland Turlag er en organisasjon i vekst og opplever positiv tilslutning både som medlemsorganisasjon og samfunnsaktør. Det ser vi på antallet medlemmer, frivillige, lokallag, grupper, bredde i aktiviteter, nye satsingsområder og samarbeidspartnere.

I perioden fra 2010 er det etablert 8 nye lokallag: Askøy Turlag (2010), Austevoll Turlag (2011), Bømlo Turlag (2012), Fjell Turlag (2013), Sund Turlag (2013), Fusa Turlag (2013), Samnanger Turlag (2015) og Osterøy Turlag (2015). Lokal organisering gir et økt lokalt tilbud både i turer og stiprosjekter, og det gir flere medlemmer.

Framveksten av Barnas Turlag er også et tydelig innslag i Bergen og Hordaland Turlag. Hele 18 Barnas Turlag kan gjøre oss stolte. Nordhordland har to Barnas Turlag, mens Odda/Ullensvang har hele tre Barnas Turlag. Målet å få et enda mer utvidet tilbud for barn og unge, om det ikke er organisert i egne grupper, så i alle fall definert som målgruppe for flere av våre arrangement. Barnas Turlag betyr også et styrket bidrag til nærmiljøene og folkehelsen.

DNT Ung er nå aktive i Austevoll, Askøy, Bergen, Fjell, Kvinnherad, Nordhordland, Odda-Ullensvang, Samnanger og Sund. Osterøy holder også på å opprette en DNT Ung gruppe. Vi ser et brennende engasjement bak disse ungdomsgruppene, og det er nok en av grunnene til den store økningen av ungdomsmedlemmer.

Organisatoriske hendelser i 2015:

- Nytt lokallag i Samnanger. Interimsstyre ble etablert i februar 2014, og det ble jobbet godt med lagsetablering, kurs og turprogram fram til søknad om opptak som lokallag ble sendt høsten 2014. Turlaget ble godkjent av styre og fellesmøte i november 2014, og lokalt stiftings-/årsmøte i januar 2015. Samnanger Turlag har tatt over tilsynet av Gullhorgabu, og gjør en kjempejobb her. Ved utgangen av 2015 har tre personer grunnleggende turlederkurs. Samnanger Turlag har hatt spesielt fokus på barn og ungdom, med egne arrangement for barna, og også et eget arrangement for ungdom med overnatting i lavvo. I tillegg har de arrangert fellesturer og familieturer. Samnanger Turlag arrangerte også både Kom deg ut-dag og Natt-i-naturen i 2015.

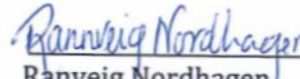
Bergen, 1. mars 2016

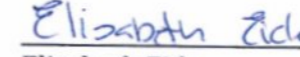

Svein Åge Bergset

Mons Ove Hauge

Fredrik A. Mortensen

Tore Johan Smidt
Styreleder

Rannevig Nordhagen

Elisabeth Eide

Mette Nygård Havre

Pål Kristian Haugetun
Nestleder

Christer Bakke Frantzen

Elin Mortensen

Helene Ødven
Daglig leder

Vi har lenge ønsket å realisere en kysthytte. I 2015 så dette ut til å la seg gjennomføre ved Kulleseidkanalen på Bømlo. Dessverre lyktes vi ikke med finansiering av tomtekjøpet. En realisering av kysthytte er derfor stadig en prioritert oppgave.

På Skåla i Nordfjord er det et sterkt behov for å få bygget en ny sikringshytte. I 2015 ble sivilarkitekt Eilif Bjørge engasjert til å tegne en slik. Det foreligger nå rammetillatelse og sikringshytten planlegges bygget sommeren 2016.

Turlaget sitt høstmøte og frivilligsamling ble arrangert den 18. november med nærmere 200 deltagere. Marian Guddal Hansen, daglig leder i Røde Kors Bergen, fortalte om verdien av frivillig arbeid, og hvor viktig det arbeidet som frivillige gjør er for samfunnet vårt. Etter forførende innslag med Studinekolet Sirenene, kom naturfotografen Arne Nævra og holdt et visuelt foredrag om sine største opplevelser ute i feltet. Kvelden ble avsluttet med utdeling av Solrenningsprisen til Arild Halvorsen. Arild var sentral i oppstarten av Fjell Turlag i 2013, og har siden vært styreleder i laget og engasjert i svært mange prosjekt.

Fellesmøtet om høsten er det viktigste møtepunktet for organisasjonen gjennom året. Her samles representanter fra alle styrer, lokallag, utvalg, grupper og ansatte i Bergen og Hordaland Turlag. Årets fellesmøte ble avholdt i Rosendal 7. - 8. november med rundt 70 deltagere. Her gjennomgikk man blant annet overordnet plan for hytter og ruter. Fellesmøtet ga også sin tilslutning til bygging av ny sikringshytte på Skåla. Kvinnherad Turlag var utmerket vertskap og sørget både for en flott festmiddag med ordfører Peder Sjø Slettebø som hedersgjest, og for turer i det vakre Rosendal-landskapet.

Bergen og Hordaland Turlag arbeider meget aktivt med naturvernsaker og bistår lokallagene når det gjelder utbyggingssaker i sin del av fylket. Av 11 omsøkte småkraftprosjekt i Kvam, Fusa og Samnanger kommuner, endte NVE med å gi avslag til 8 prosjekt og konsesjon til 3. Landskap, friluftsliv og biologisk mangfold har blitt tillagt stor vekt i vurderingene til NVE. Særlig gledelig var at et av kraftverkene som fikk avslag var Dukabotn kraftverk, med beliggenhet i nærheten av vår nyeste hytte, Gullhorgabu. Avgjørelsene fra NVE oppleves som en stor seier for natur- og friluftinteressene i Hordaland. På den annen side, i desember ga NVE anbefaling til Olje- og energidepartementet om utbygging av Øystesevassdraget. Turlaget arbeider meget aktivt for å prøve å stoppe denne utbyggingen.

Turlaget profilerer seg på en meget god måte i media, både i aviser og på radio samt i vårt eget medlemsblad Sti og Varde. Turinformasjonen er en viktig del av Turlaget sitt ansikt utad. Her får alle turinteresserte profesjonell veiledning av engasjerte ansatte. Ekstra hyggelig er det at butikkdriften gir et verdifullt bidrag til driften for øvrig.

Bergen og Hordaland Turlag er den nest største medlemsforening i Den Norske Turistforening. Vi har et aktivt medlem i landsstyret, og er ellers stadig aktive i viktige saker for både Turlaget og DNT.

Styret vil takke både administrasjonen og frivillige i organisasjonen for den innsats som er ytt i jubileumsåret 2015. Både i Barnas Turlag, Ungdomsgruppen, Fjellsportgruppen, seniorgruppen og lokallagene legges det ned et imponerende frivillig arbeid. Alle har bidratt til at styret betrakter året 2015 som enda et godt år for Bergen og Hordaland Turlag.

- Nytt lokallag på Osterøy: Interimsstyre ble etablert i september 2014, og det ble jobbet godt med lagsetablering, kurs og turprogram fram til søknad om opptak som lokallag ble sendt januar 2015. Turlaget ble godkjent av styre og fellesmøte i mars 2015. Osterøy Turlag hadde allerede før de etablerte seg som lokallag i Bergen og Hordaland Turlag utdannet 11 grunnleggende turledere og 66 ambassadører. Osterøy Turlag har tatt over tilsynet på Træet, og gjør en strålende jobb her. Osterøy Turlag har egne arrangement for barn og unge og egne for seniorer, i tillegg til fellesturer. Osterøy Turlag arrangerte både Kom deg ut-dag, Natt-i-naturen og OPPTUR for 8. klassinger i 2015.
- Arbeidsgruppe for frivillighet opprettet. Utvalgets formål er å styrke og øke frivilligheten i Bergen. Ledet av styremedlem Christer Bakke-Frantzen.
- DNTs landsmøte ble avviklet i Harstad 4.-7. juni 2015.
- Fellesmøtet 7.-8. november 2015 ble arrangert i Kvinnherad med Kvinnherad Turlag som vertskap.
- Opplæring for frivillige
 - 8 grunnleggende turlederkurs
 - 3 kurs og 2 arbeidsverksteder i nye Sherpa (derav et på Stord)
 - Førstehjelpskurs
 - Ambassadørkurs

3.8 PÅVIRKNINGSARBEID, REPRESENTASJON OG NETTVERKSBYGGING

13. januar var det åpning av Friluftslivets år, markering av jubileumsåret og nasjonalt naturfaglig seminar på Fløyen. Statsminister Erna Solberg holdt åpningstale og daværende ordfører i Bergen, Trude Drevland, og daværende fylkesordfører Tom-Christer Nielsen bidro også med hilsestaler for Friluftslivets år 2015. Mange lokale politikere og samarbeidspartnere var også tilstede. Daglig leder Helene Ødven fikk et halvtimes uformelt møte med Erna Solberg i etterkant av åpningen hvor saker knytt til energipolitikk ble drøftet, blant annet konsekvenser av vasskraft og vindkraftanlegg og mulig utbygging av Øystesevassdraget spesielt.

Senere samme dag ble det arrangert nasjonalt friluftslivseminar. Dette bidro til mange gode samtaler og relasjonsbygging ovenfor rikspolitikere og andre premissleverandører. Blant annet Stein Lier-Hansen (administrerende direktør, Norsk industri), Ola Elvestuen (stortingsrepresentant V, leder i Energi- og miljøkomiteen), Rigmor Andersen Eide (stortingsrepresentant KrF, Energi- og miljøkomiteen), Rigmor Aasrud (stortingsrepresentant Ap, Kultur- og helsekomiteen) og Terje Søviknes (Frp, ordfører i Os kommune). Fra DNT sentralt var Berit Kjøl (styreleder, DNT) og Hanna Melhus (styreleder, DNT Ung) tilstede, sammen med Anne-Mari Aamelfot Hjelle og Oddvin Lund fra administrasjonen. Det var også mange representanter fra DNT Vest. Arrangementet fikk oppmerksomhet både fra pressen regionalt og i riksmidia.

I 2015 ble det arrangert lokalvalg. Nicolas Rodrigues og Helene Ødven har hatt møter med Miljøpartiet de Grønne og Arbeiderpartiet knyttet til deres valgprogram 2015. Turlaget har også sendt over innspill til valgkamp saker til flere parti pr e-post. DNT sentralt laget en brosjyre «Tar du utfordringen?» med viktige saker fra friluftslivet som vi også distribuerte;

1. Prioriter områder til friluftsliv!
2. Si nei til snøscooterløyper for fornøyleskjøring!
3. Lån ut turutstyr!
4. Støtt lokale friluftslivsorganisasjoner!
5. Sats på frivilligheten!

Det ble sendt et skriv til alle fylkespolitikere i Kultur- og ressursutvalget med en kort oppsummering av årsmeldingen for 2014 på vårparten.

Natur og ungdom inviterte til stormarkering mot sjødeponi i Førdefjorden på Torgalmenningen i Bergen lørdag 2. mai. Over 500 personer møtte opp for å vise sin motstand mot regjeringens nylig vedtatte tillatelse til utslipp av gruveavfall i fjorden ved bygda Vevring. Koordinator i FNF Hordaland bidro med en appell på markeringen.

Det var en stor delegasjon med 19 representanter fra Bergen og Hordaland Turlag på DNTs landsmøte i Harstad. Daglig leder satt også i år i redaksjonsutvalget for resolusjonsarbeidet – og fikk sikret en god resolusjon på «Krever midlertidig stans i vindkraftkonsesjoner»; «Den Norske Turistforening (DNT) mener vindkraftutbyggingen i Norge truer viktige natur- og friluftslivsområder. Utbyggingen skjer på en måte som ikke oppfyller kravet om at energiutbygging skal være samfunnsmessig rasjonell og ta hensyn til allmenne interesser. DNT krever derfor at det innføres midlertidig stans i tildeling av nye konsesjoner og at det etableres en ny praksis.»

Lørdag 4. juli var det åpning av Turistvegen over Folgefonna som ei av sju nasjonale Historiske vandreruter i Norge med markering på Bondhus. Ordfører i Odda kommune, John Opdal deltok med en hilsmingstale sammen med Berit Kjøl, styreleder i DNT og Riksantikvarens representant Aase Bitustøl.

Turlaget representert ved organisasjonsleder Jane Britt Daae deltok på Hordaland fylkeskommune sin Dialogkonferanse som i 2015 var en studietur til København. Konferansen samler kommuner og frivillige organisasjoner i fylket og er et godt møtepunkt for å dele tiltak og erfaringer.

Daglig leder holdt innlegg om Bergen og Hordaland Turlags synspunkt knyttet til frivillighetspolitikk på «Frivillighetsseminar» som ble arrangert mandag 17. august av de fire partiene Kristelig Folkeparti, Venstre, Fremskrittspartiet og Høyre. På seminaret var blant annet også Martin Smith-Sivertsen (Høyre), Erlend Horn (Venstre), Tor A. Woldseth (Frp) og Dag Inge Ulstein (Krf).

8. september var det en vellykket befarings til Øystesevassdraget koordinert av FNF med alle organisasjonene tilstede. Fra Turlaget deltok daglig leder og naturvernansvarlig. Fem politiske parti på fylkesnivå (Venstre, Ap, Krf, Sp og SV) deltok på befaringsen med kandidater fra topp fem på fylkestingslistene, i tillegg til representanter fra Kvam Venstre og Kvam Arbeiderparti. NRK Hordaland var også med og laget en reportasje fra befaringsen, bl.a. ved hjelp av filming med drone, og det kom et innslag på Vestlandsrevyen med lokal vinkling. Det kom også et leserinnlegg fra FNF-koordinator i Hordaland folkeblad.

Daglig leder deltok på daglig leder-samling på Gjendesheim 14. - 15. september.

Torsdag 15. oktober ble KSs høstkonferanse i samarbeid med Frivillighet Norge arrangert. Mange ordførere, fylkespolitikere og byråkrater var tilstede. Daglig leder holdt innlegg på konferansen under tittelen *Den frivillighetspolitiske kvardagen*.

Daglig leder holdt et foredrag om naturvern og kampanjen #stille natur (motorferdselssaken) på fjelllitteraturfestivalen «Fjell og ord» på Finse fra 25.-27. september.

Mandag 2. november ble det avholdt møte med ny politisk ledelse i Hordaland fylkeskommune på Friluftslivets hus. Tilstede var Beate Husa (KRF), ny utvalgsleder Kultur/Idrett/Regional, Kjell Håland (AP) som ny nestleder Kultur/Idrett/Regional, Sara Sekkingstad (SP) fra same utvalg og Pål Kårbø (KRF), fylkesvaraordfører. Innlegg fra daglig leder og flere ansatte i administrasjonen på ulike fagområder.

For styret var det viktig at jubileumsfeiringen skulle inkludere og involvere alle deler av organisasjonen. Det ble gjennomført jubileumsturer og aktiviteter i lokallag og grupper gjennom hele året og over hele fylket. I januar startet Askøy Turlag med vandring over Askøy sine «Topp 7». I august arrangerte Odda – Ullensvang Turlag jubileumstur fra Hjørmo, via Viveid og Stavali til Lofthus. På Stavali var der fjellfest med om lag 80 deltagere. I desember avsluttet Sund Turlag med topptur til Vetten og avduking av kikkert og sikteskive. Gjennom 2015 har det vært arbeidet med en ny historiebok for de siste 10 årene. Dette arbeidet vil bli sluttført våren 2016.

2015 var også «Friluftslivets år». Dette ble åpnet 13. januar på Fløyen av statsminister Erna Solberg. I sin tale la statsministeren vekt på hvor viktig friluftslivet er for folkehelsen og at vi må ta vare på viktige natur- og friluftslivsverdier for framtiden.

BHT sitt hovedmål er få flest mulig ut på tur. I 2015 hadde Turlaget med alle sine grupper og lokallag 1482 turer og 76 kurs. Også i 2015 har Bergen og Hordaland Turlag befestet sin rolle som en betydelig folkehelseaktør i fylket. Turlaget har stadig et omfattende lavterskeltilbud. Byfjellstrimmen beholder sin popularitet, og i 2015 ble det gjennomført 130 turer i byfjellene rundt Bergen.

7-og 4-fjellsturen hadde i 2015 et deltagerantall på 8000. Arrangementet Opptur for 8-klassinger ble i 2015 arrangert for 11. gang og hadde til sammen 5400 deltakere inkl. lokallagene.

Utdanning av turledere er viktig. Både frivillige og ansatte har avholdt kurs-samlinger forskjellige steder i fylket. Til sammen har Turlaget fått om lag 100 nye turledere.

«Kom deg ut dagen» er en stor nasjonal turdag og en viktig anledning til vise frem Turlaget sitt tilbud for barn og unge. Denne engasjerer både bylag og lokallag. Under vinterens og høstens «kom deg ut dag» i Hordaland fant 7-8000 små og store veien ut til et av våre 15 arrangementer.

DNT ung tilbyr et bredt program av turer og aktiviteter for dem som er 13-26 år. Turledere er frivillige og ungdommer selv som har tatt turlederkurs. I DNT Ung Bergen er det et nyvalgt styre som er full av entusiasme og pågangsmot.

I år fikk Kvam Turlag tildelt Kvam herad sin hederspris for 2015. Kvam Turlag fikk tildelt prisen for laget sitt store arbeid frivillige arbeid med å få folk ut på tur.. I år fikk Os Turlag tildelt Inspirasjonsprisen fra Os kommune. Dette er en pris som tildeles kun hvert fjerde år, og Os Turlag fikk prisen for sitt arbeid med merking og opparbeiding av turstiene i Os, i tillegg til de ulike friluftslivsaktivitetene de arrangerer.

Lørdag 4. juli åpnet DNT og Riksantikvaren Turistvegen over Folgefonna, én av de syv historiske vandrerutene i Norge. Målet med Historiske vandreruter, som er et samarbeid mellom DNT og Riksantikvaren, er å øke kjennskapen til og bruken av gamle ferdselsruter med både kulturhistoriske og friluftslivsmessige kvaliteter

Sommeren 2015 ble kald og snørik, og mange av våre hytter var vanskelig tilgjengelig gjennom store deler av sommersesongen. Høsten viste seg imidlertid å bli tørr og meget god for fjellturer. Dette gjorde at hyttebesøket for 2015 i sum ble om lag som i 2013.

Våren 2015 nedsatte styret et utvalg for å revidere og oppdatere «overordnet plan for hytter». Forrige plan var utarbeidet i 2007, og de fleste av investeringsmålene i planen er oppfylt. Ny plan har blitt gjenstand for en bred høring i organisasjonen, og arbeidet forventes sluttført vinteren 2016.

Bergen og Hordaland Turlag er en betydelig eiendomsbesitter med 25 hytteanlegg i fjellet. Godt vedlikehold av disse er en prioritert oppgave. Av større vedlikeholdsoppgaver i 2015 nevnes en større rehabilitering av Åsedalen, nytt dobygg på Stavali og nytt tak på den eldste hytten på Fonnabu.

1. STYRETS ÅRSBERETNING 2015

Om virksomheten

Bergen og Hordaland Turlag er en medlemsorganisasjon som skal virke for et aktivt og sikkert, enkelt og naturvennlig friluftsliv. Turlaget har kontorer i Marken i Bergen. Turlaget, inklusive lokallagene, dekker geografisk store deler av fylket.

Dugnadstankegangen og frivillig arbeid fra medlemmene er bærebjelken i Turlagets virksomhet. I 2015 ble det lagt ned 75.897 timer med frivillig arbeid i Bergen og Hordaland Turlag.

Økonomi

Regnskapet for 2015 viser et årsresultat om lag som budsjettert.

Egenkapitalen er tilfredsstillende. Styret ser meget positivt på fremtiden og er opptatt av at laget skal ha en sunn og god økonomi. Midler som tilfaller organisasjonen skal benyttes til å gi medlemmene et variert og attraktivt tilbud.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at den forutsetningen er tilstede. Det er styrets vurdering at regnskapet viser et rettviseende bilde av resultat og stilling pr. 31. desember 2015.

Arbeidsmiljø

Styret mener arbeidsmiljøet er godt, og er stadig opptatt av å utvikle dette. Sykefraværet utgjør 4,84 %. Sykefraværet skyldes i hovedsak fravær som ikke er relatert til arbeidssituasjonen.

Virksomheten har ikke vært rammet av alvorlige ulykker eller skade på personer - verken på ansatte eller medlemmer som bidrar med frivillig arbeid. Sikkerhetsutvalget har gjennomført beredskapsøvelse også i 2015.

Styret mener å ivareta kravene til likestilling. Administrasjonen består av 13 kvinner og 5 menn pr. 31.12. Styret består av 10 medlemmer hvorav 4 er kvinner. (Et styremedlem har trukket seg i perioden.) Styrets leder og nestleder er menn. Styret er opptatt av at organisasjonen skal representere bredde i alder, kjønn og kompetanse. Styret ser ikke behov for å iverksette spesielle tiltak for å oppnå jevnere likestilling.

Ytre miljø

Hele virksomheten har som mål å utøve aktivitetene på en naturvennlig måte og i størst mulig grad verne sårbar natur. Styret mener at virksomheten drives i tråd med formålet.

Sentrale hendelser og hovedoppgaver i 2015

I 2015 nådde Bergen og Hordaland Turlag, inkl. lokallag, et medlemstall på 27.212 medlemmer. For tolvte året på rad opplevde Turlaget medlemsrekord og økningen ble 1.233 medlemmer sammenlignet med 2014.

I 2015 feiret Bergen og Hordaland Turlag sitt 125 – års jubileum. På stiftelsesdagen 17. april ble det arrangert tur til Ulrikens topp. Her var det taler, 5 salutter og direkte sendt TV-innslag i Vestlandsrevyen. Om formiddagen lørdag 18. april satt Turlaget sitt preg på Bergen by med stand på Torgalmenningen og Turbo sin bursdagsfest i Nordnesparken.

Samme kveld var det jubileumsfest i Håkonshallen. Her ble fem av våre fremste frivillige gjennom 30 år hedret med æresmedlemskap; Kåre Eik, Lasse Skeie, Per Ekeland, Steinar Johan Olsen og Thorbjørn Kaland. Kveldens hovedtaler var eldste æresmedlem, Jørgen Faye. I tillegg til en rekke hilsningstaler inneholdt programmet kunstneriske innslag med bl.a. Sigrid Moldestad, Ole Hamre, Gabriel Fliflet og koret Roots med fylkesordfører Tom-Christer Nilsen som en av to solister. Påfølgende søndag ble det arrangert jubileumstur, i strålende vårvær, over Vidden fra Fløyen til Ulriken.

Daglig leder deltok på Fylkeskonferansen for kultur og idrett 12.-13. november 2015. Viktig treffpunkt for politikere og ansatte innen kommuner og organisasjoner.

TUR-konferansen *Det ligger i vår natur* i Oslo 13. november var godt representert fra både frivillige og ansatte i Bergen og Hordaland Turlag. På konferansen var blant andre Dronning Sonja tilstede og DNT fikk god mediedekning knyttet til utfordring med å ivareta viktige friluftslivsområder.

Den 3. desember var daglig leder i møte med ny byråd på helse og omsorg, Rebekka Ljosland, sammen med hennes rådgivere. Turlaget ble presentert i sin fulle bredde og byråden var særlig imponert over økningen i frivillig innsats i organisasjonen og det store tilbudet for barn og ungdom.

8. desember arrangerte vi tradisjonen tro julelunsj på Friluftslivets hus. På lunsjen inviterte vi også viktige samarbeidspartnere, i tillegg til våre frivillige. Nina Øverberg kom fra Bergen kommune, Hanne Espe og Britt Karen Spjeld fra Hordaland fylkeskommune og samarbeidspartnere fra blant andre Visjon Vest, Fana sparebank og Bergens Tidende.

Gjennom hele 2015 ble det flere ganger tatt kontakt med politikere i KURE i HFK for å hindre bortfall av midler knyttet til drift av fylkesorganisasjoner med tilbud til barn og ungdom (gjennom Hordaland barne- og ungdomsorganisasjon, Hbur). Saken ble endelig behandlet 19. januar 2016 og Bergen og Hordaland Turlag vil få betydelig mindre driftstilskudd i 2016. Vi fikk imidlertid forhindre at hele tilskuddet (ca. 150.000 i 2015) falt vekk.

Det ble avholdt flere møter i DNT Vest i løpet av 2015 på Friluftslivets hus i Bergen. Deltakere kom fra Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening og Sogn og Fjordane Turlag, i tillegg til Bergen og Hordaland Turlag. Oddvin Lund representerte DNT sentralt.

4. ARRANGEMENT OG AKTIVITET

4.1 AKTIVITETSOVERSIKT FOR BERGEN OG HORDALAND TURLAG

4.1.1 SATSINGER, NASJONALE ARRANGEMENT OG KURS

Ansvarlig i administrasjonen: Birgithe Roald/Stian Angermund-Vik (fra mars 2015)

Turaktiviteten

Turprogrammet 2015 omfattet helge- og ukesturer, dagsturer, kurs og åpne arrangementer. Fellesturprogrammet ble utarbeidet av turlederutvalget i samarbeid med administrasjonen. Gruppene i Bergen utarbeidet egne program med støtte fra kontaktpersoner i administrasjonen. Lokallagene utarbeidet egne program. Den totale aktiviteten i hele organisasjonen omfattet 1482 turer for alle aldersgrupper, 76 kurs, 162 åpne arrangement, 47 turpostturer og 48 medlemsmøter for Bergen og Hordaland Turlag og lokallagene som helhet. Det totale antallet deltakere på turer, kurs og åpne arrangement for hele organisasjonene er 54360 deltakere. Turpostturer er også populært og så mange som 40829 deltakere er registrert i denne kategorien.

I anledning jubileumsåret skipet hvert lokallag og hver av gruppene jubileumsturer.

I 2015 ble turprogrammet presentert i sin helhet på nettsidene. Utvalgte deler av turprogrammet ble også publisert som del av Sti og Varde. I tillegg ble sommerens turer markedsført igjennom et tillegg til Fjell og Vidde i april som gikk ut til medlemmer i Sør-Norge. Lokallagene lager også flotte turprogram som distribueres lokalt.

Sommersesongen ble preget av de store snømengdene og noen turer måtte avlyses på grunn av dette.

7-fjellsturen

Alle startkort på 7-fjellsturen og 4-fjellsturen ble solgt ut, totalt 8000 deltakere. Bergen og Hordaland Turlag har en avtale med Grønn Etat/ Bergen kommune om å holde deltakerantallet på 8000 for å unngå for stor slitasje i 7-fjellstraseen gjennom Byfjellene. 7-fjellsturen ble arrangert for 61. gang den 31. mai. Det ble også i år nedlagt et betydelig dugnadsarbeid av over 100 funksjonærer. Arrangementet fikk omfattende og god presseomtale og er det viktigste enkeltarrangementet for Bergen og Hordaland Turlag. Arrangementet medfører et betydelig overskudd som blant annet blir brukt til utbedring av løypetraseen i Byfjellene og til å styrke satsningen på barne- og ungdomsaktiviteter. Våre sponsorer på dette arrangementet var Bergens Tidende, Platou Sport, Åsnes, Tine, FMC Technology, BKK og hovedsamarbeidspartner Fana Sparebank.

Som i 2014 gjennomførte vi et prosjekt sammen med Festspillene i Bergen som innbefattet musikalske og kunstneriske innslag langs traseen. Dette ble meget godt mottatt av deltagerne og vil bli videreført i 2016.

Kom deg ut-dagene

Det ble arrangert Kom deg ut-dager to ganger i 2015, vinter og høst. De fleste lokallagene hadde egne arrangement i tillegg til arrangementene i Bergen. Til sammen ble det avviklet 13 Kom deg ut-dager i februar og 11 i september. Totalt deltakerantall for de to Kom deg ut-dagene i Hordaland var på cirka 9050 deltakere. Været på vinterdagen var strålende og bidrar til ekstra høy deltakelse i 2015. Kom deg ut-dagene er Den Norske Turistforenings nasjonale turdag. Denne dagen ønsker vi å gi folk en smakebit av friluftslivet, forhåpentligvis en smakebit som gir mersmak! Tilbudene er gratis. Turledere og aktivitetsledere er med på alle arrangementene, vi ordner med bål og griller.

OPPTUR

OPPTUR gikk av stabelen onsdag 6. mai 2015, med stor oppslutning i hele Hordaland, med rundt 5400 deltakere. OPPTUR er et nasjonalt arrangement der 8.-klassinger over hele landet blir invitert til en dag med friluftsliv, fysisk aktivitet og naturopplevelser. DNTs lokale medlemsforeninger i skolens område er arrangør, og dagens mål for de ulike skolene er å gå til en topp eller et utsiktspunkt. Hver skole går en tur på rundt 10 kilometer. I Bergen går de 3-fjellsturen. Hordaland topper statistikken for deltakelse år etter år, 2015 er ikke noe unntak. OPPTUR er en del av DNTs skolesatsing. Gjennom et samarbeid mellom de lokale turistforeningene og skolene får elevene en prøvesmak på friluftsliv, uavhengig av tidligere erfaring med fysisk aktivitet. Målet er å få flere ungdommer til å oppleve gleden ved friluftslivet, gjøre turmulighetene i nærmiljøet bedre kjent og skape en trivelig dag med fysisk aktivitet for alle. Deltakelse på OPPTUR er gratis.

Kurs og turlederkurs

612 personer deltok på 76 kurs, i alt fra turledere, skred, klatring, kajakkpadling, brevandring, elvepadling til orientering med mer. I 2015 var det flere lokallag som gjennomførte egne kurs i grunnleggende turledere. Vi fikk også utdannet flere kursholdere på årets kursholderkurs.

Friluftslivskurs i barnehager og ungdomsskoler

I tillegg til kurs som er åpne for alle har Bergen og Hordaland Turlag avholdt flere friluftslivskurs i skolen og for barnehager. I 2015 har vi holdt 2 friluftslivskurs med ca. 60 deltakere i barnehager, og 7 grunnleggende turlederkurs i skolen. Det er blitt utdannet over 100 turledere gjennom prosjektet friluftsliv i skolen. Det er ungdomsmedarbeideren som vi har ansatt i en 100 % prosjektstilling som har hatt ansvar for å følge opp og gjennomføre kursene i ungdomsskolen og videregående skole.

Turlederutvalget

Uttalelse fra ledelsen innhentes som et ledd i vår revisjon av årsavslutningen. Målsettingen er at denne skal bidra til å sikre at alle relevante opplysninger er tatt med i årsregnskapet og årsberetningen. Uttalelsen bes underskrevet av selskapets styreformann og daglig leder.

Til: Steinbakk Revisjon AS

UTTALELSE FRA LEDELSEN OM ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING FOR 2015

Denne uttalelsen er avgitt i forbindelse med revisjon av regnskapet for Bergen og Hordaland Turlag med det formål å kunne konkludere om hvorvidt regnskapet i det alt vesentlige gir et rettviseende bilde i samsvar med standarder for økonomisk rapportering. Vi bekrefter (etter beste evne og overbevisning, og etter å ha foretatt de forespørsler vi har ansett som nødvendige for å innhente de nødvendige opplysninger) at:

Regnskap

Vi har oppfylt vårt ansvar vedrørende utarbeidelsen av regnskapet som fastsatt i vilkårene for revisjonsoppdraget, og regnskapet gir et rettviseende bilde i samsvar med God Regnskapsskikk i Norge.

Vi erkjenner vårt ansvar for implementering og drift av regnskaps- og intern kontroll-systemer som er utformet for å forhindre og avdekke misligheter og feil.

Viktige forutsetninger som er brukt av oss ved utarbeidelsen av regnskapsestimater, er rimelige. (ISA 540)

Det er tatt tilstrekkelig hensyn til og opplyst om forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse i overensstemmelse med kravene i aksjeloven. (ISA 550)

Alle hendelser etter datoen for regnskapet og som ifølge God regnskapsskikk medfører korrigerende eller omtale, er korrigert eller omtalt. (ISA 560)

Virkningen av ikke-korrigert feilinformasjon er uvesentlig, både enkeltvis og samlet for regnskapet sett som helhet. (ISA 450)

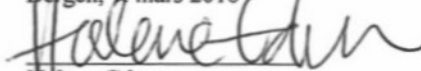
Opplysninger som er gitt

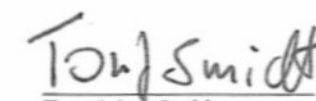
- Vi har gitt revisor:
 - Tilgang til alle opplysninger, som vi har kjennskap til, som er relevante for utarbeidelsen av regnskapet, som regnskapsregistreringer, dokumentasjon, styreferater, generalforsamlingsreferater og andre saker,
 - Tilleggsopplysninger som revisor har bedt om fra oss for revisjonsformål, og
 - Ubegrenset tilgang til personer i enheten som det etter revisors vurdering er nødvendig å innhente revisjonsbevis fra.
- Alle transaksjoner er registrert i regnskapsposter og reflektert i regnskapet.
- Vi har gitt revisor opplysninger om resultatene av vår vurdering av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter. (ISA 240)
- Vi har gitt revisor alle opplysninger om eventuelle misligheter eller mistanker om misligheter som vi er kjent med og som kan ha påvirket enheten, og som involverer ledelsen, ansatte som har en betydningsfull rolle i intern kontroll, eller andre hvor misligheten kunne hatt en vesentlig virkning på regnskapet. (ISA 240)
- Vi har gitt revisor alle opplysninger om eventuelle påstander om misligheter eller mistanke om misligheter som kan ha påvirket enhetens regnskap og som er kommunisert av ansatte, tidligere ansatte, analytikere, tilsynsmyndigheter eller andre. (ISA 240)
- Vi har gitt revisor opplysninger om alle kjente tilfeller av manglende overholdelse eller mistanke om manglende overholdelse av lover og forskrifter som kan ha betydning for utarbeidelsen av regnskapet. (ISA 250)
- Vi har gitt revisor opplysninger om identiteten til enhetens nærstående parter og alle forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse som vi er kjent med. (ISA 550)
- Vi har gitt revisor opplysninger om alle eiendeler som er stilt som sikkerhet.

Vi bekrefter (etter beste evne) følgende:

- Årsregnskapet inneholder ikke vesentlige feil eller mangler
- Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelse mv etter årsskiftet som gjør at disponering og utdeling på grunnlag av regnskapet ved årsslutt blir ulovlig iht. aksjeloven § 8-1.
- Selskapet har overholdt alle sider av kontraktsmessige betingelser som kan ha vesentlig betydning for årsregnskapet i tilfelle manglende overholdelse. Det har ikke forekommet brudd på krav fastsatt av regulerende myndigheter som kan ha vesentlig betydning for regnskapene i tilfelle manglende overholdelse.
- Selskapet har tilfredsstillende hjemmel til alle eiendeler, og det er ingen pantsettelse av eller heftelser på selskapets eiendeler, med unntak av dem som fremgår av note til årsregnskapet.
- Vi har på tilbørlig måte regnskapsført eller opplyst om alle forpliktelser, både aktuelle og latente, og har opplyst om mulige forpliktelser mht rettsvister.
- Selskapet er kjent med lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har tegnet pensjonsordning i samsvar med lovens krav i den grad selskapet er pliktig til å tegne slik pensjonsordning.
- Selskapet er kjent med regelverket vedrørende fri bil, og har innberettet dette i de tilfeller der bil blir benyttet privat.

Bergen, 1. mars 2016

Helene Ødven

Tore Johan Smidt

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bergen, 3. mars 2016

Leif Steinbakk
Statsautorisert revisor

Utvalget hadde i 2015 følgende sammensetning: Hanne Hollås (leder), Fredrik Brun, Johnny Sundt, Jill Iren Berge, Johnny Ytreland, Elisabeth Eide (fra styret) og Stian Vik-Angermund (fra adm.).

Utvalget har hatt seks møter i 2015. Det har i tillegg vært fem turledersamlinger. Målet med disse samlingene er å tilføre forutsigbare og systematiske kompetansehevede tiltak til turledergruppen. En samling med innleid villmarkskokk i Hausdalen ble godt mottatt. Det er regelmessig blitt sendt ut informasjon om turer på e-post/brev til turlederne. Turlederutvalget kåret Carl Martin Hansen til Årets turleder for 2015 og turforslaget «Under melkeveien» til Årets turforslag for 2015

4.1.2 TABELL

Tabellen nedenfor viser aktivitet med planlagte, utførte turer, arrangement og kurs og tallet på deltakere. Vi gjør oppmerksom på at tallene kan avvike fra tall meldt inn fra lag og grupper. Administrasjonen henter tallene i tabellen nedenfor fra nettsystemet Sherpa, hvor alle turer ligger og blir registrert gjennomført eller ikke. Tallene er sammenlignbare fra år til år og viser på den måten en viktig utvikling for Turlaget.

Arrangement	2015			2014			2013			2012		
	Planlagt	Utført	Deltaker	Planlagt	Utført	Deltager	Planlagt	Utført	Deltager	Planlagt	Utført	Deltager
Kurs (alle)												
Grunnl. Turlederkurs	6	5	53	4	7	72	4	5	48	2	5	15
Sommerturlederkurs	1	1	9	1	1	9	1	1	6	1	1	8
Vinterturlederkurs	1	1	9	1	1	4	1	1	5	1	1	6
Vintervettkurs	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	9
Brekurs	1	1	15	2	1	13	2	2	16	2	2	24
Kart og kompass	5	4	43	3	3	37	3	3	35	3	4	44
Førstehjelp	2	2	23	4	3	39	4	4	39	2	4	11
Telemark	3	2	20	3	3	27	1	1	7	1	1	8
GPS Kurs	2	1	11	2	1	9	3	3	35	2	2	17
Kajakkpadling	15	13	57	15	13	93	7	6	37	2	2	16
Klatrekurs	10	10	83	8	7	54	10	7	48	9	8	46
Kurs skole/barnehage	23	23	296	7	7	138				2	7	
Ungdomsturlederkurs	3	3	28	1	1	6	1	1	13	1	2	13
Skredkurs	4	4	36	3	3	24	2	2	15	1	1	7
Kameratredningskurs	1	1	8	1	1	6	1	1	8	1	1	5
Div. kurs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Sommerkurs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3
Sum kurs	77	71	691	56	52	531	41	37	312	34	43	232
Barneleir												
Turbouken Fløyen	2	2	50	2	2	46	2	2	39	1	1	27
Fjelleir	3	3	106	2	2	82	3	3	120	1	1	37
Sum barneleir	5	5	156	4	4	128	5	5	159	2	2	64
Turer												
Byfjellstrimmen	130	130	1620	120	126	1600	126	126	1264	102	102	1538
Dagsturer (fellesturer)	14	11	252	14	8	208	10	9	242	13	11	215
Helgetur/ukestur	34	22	232	30	17	135	31	24	230	38	24	225
Aktiv til 100	124	124	1380	155	153	1500	153	153	1540			
Sum turer	302	287	3484	164	151	1943	167	159	1736	153	137	1978

Som det fremkommer fra tabellen er det svært gode resultat i 2015 når vi ser på deltakertallene og aktivitet i Turlaget. Totalt har vi hatt med 93.478 mennesker på tur, også på de flotte turpostprogrammene som mange lokallag samt nærturlederutvalget i Bergen tilbyr. Det var nok mange flere som deltok på TiTur Bergen enn det vi fikk inn av skjemaer i etterkant. En drikkekopp var kanskje ikke stor nok gave for å få folk til å komme innom Friluftslivets hus for å

levere skjema. I løpet av 2016 håper vi å ha registrering av slike turpostprogram på en egen app i DNT-regi.

Turer i gruppene												
Barnas Turlag	44	44	1698	36	33	1019	29	23	385	31	31	456
Trilletur/bæretur	67	67	508	47	47	605	42	37	720	37	37	700
Ungdomsgruppen	49	46	752	33	26	348	21	16	195	28	28	435
Fjellsportgruppen	21	16	171	24	21	223	26	23	197	35	32	223
Onsdagsklatring Fjellsport	10	10	164									
Seniorgruppen	154	154	4694	156	156	4800	167	167	5514	162	162	5389
Sum gruppene	345	337	7987	296	283	6995	285	266	7011	293	290	7203
Turer/kurs/arr. Lokallagene												
Odda/Ullensvang	57	57	1835	51	51	943	50	50	901	40	40	768
Kvinnherad	58	58	1249	50	50	2248	39	39	895	37	40	845
Turposter Kvinnherad	2	2	2102									
Bømlo Turlag	39	39	2954	21	21	1071	35	35	1856	38	38	2057
Turposter Bømlo	1	1	650									
Kvam	37	37	905	47	47	5571	45	45	659	41	40	553
Turposter Kvam	1	1	4640									
Austevoll	78	78	1355	82	82	2725	82	82	2250	49	49	992
Stord - Fitjar	75	75	4944	59	59	3934	63	63	1914	57	57	2770
Turposter Stord-Fitjar	28	28	600									
Os	188	188	3274	172	172	3167	173	173	3245	207	207	6482
Nordhordland	155	155	4205	109	109	3825	109	109	3825	115	109	3825
Fusa	19	19	349	54	54	2494	82	82	2175			
Turposter Fusa	1	1	332									
Sund	47	47	2118	37	37	3212	58	58	2225			
Turposter Sund	1	1	2542									
Fjell				95	95	3213	95	95	3213			
Osterøy	83	83	737									
Samnanger	24	24	1158									
Askøy	98	98	148	87	87	1276	70	70	3623	65	65	1331
Turposter Askøy	3	3	29743									
Sum lokallag	995	995	65840	864	864	33679	901	901	26781	649	645	19623
Offentlige arrangement												
Kom deg ut-dagen	2	2	3800	2	2	2150	2	2	1400	2	2	2200
Titur	10	10	220									
7/4-fjellsturen	1	1	8000	1	1	8000	1	1	7024	1	1	7700
3-fjellsturen	1	1	3300	1	1	3423	1	1	3400	1	1	3778
Sum off arr.	14	14	15320	4	4	13573	4	4	11824	4	4	13678
Totaloversikt												
Kurs	77	71	691	56	52	531	41	37	312	34	43	232
Barneleir	5	5	156	4	4	128	5	5	159	2	2	64
Turer	302	287	3484	164	151	1943	167	159	1736	153	137	1978
Turer gruppene	345	337	7987	296	283	6995	285	266	7011	293	290	7203
Turer lokallag	995	995	65840	864	864	33679	901	901	26781	649	645	19623
Offentlige arrangement	14	14	15320	4	4	13573	4	4	11824	4	4	13678
Totalsum	1738	1709	93478	1388	1358	56849	1403	1372	47823	1135	1121	42778

4.1.3 SIKKERHET

«Risiko- og sårbarhetsanalyse for Bergen Turlag (2008)» ligger til grunn for sikkerhetsarbeidet i Turlaget. Formålet er:

- Unngå tap av liv
- Unngå personskader
- Skape trygge rammer for:
 - Turarrangøren
 - Turlederen
 - Turdeltakeren

15. oktober ble det gjennomført en beredskapstrening i Turlagets lokaler. Tilstede på treningen var daglig leder, styreleder, hytte- og rutesjef, barne- og ungdomsansvarlig, samt Ståle Grimen og Per Ove Oppedal fra sikkerhetsutvalget.

Til generalforsamlingen i Bergen og Hordaland Turlag

REVISORS BERETNING FOR 2015

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Bergen og Hordaland Turlag som viser et overskudd på kr 631.923. Årsregnskapet består av balanse pr 31. desember 2015, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet pr denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Bergen og Hordaland Turlag pr 31. desember 2015 og av selskapets resultater for regnskapsåret som ble avsluttet pr denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Regnskap

Sikkerhet er et obligatorisk tema på fellesmøtet i november for lokallag, gruppene i Bergen og de styreoppnevnte utvalgene. I 2015 holdt Lasse Fossedal, Trygg Tur AS og ansatt i Luftambulansen, et engasjerende foredrag på fellesmøtet, og jobber nå videre med oss for å forbedre våre rutiner og sikkerhetsarbeid.

Videre har administrasjonen et aktivt forhold til Beredskapsplan for ulykker, der ansvar, organisering, informasjon og omsorg i en krisesituasjon blir beskrevet. Varslingsplanen blir distribuert til organisasjonen flere ganger i året.

- 5 registrerte hendelser har vært gjennomgått. Det har ikke vært noen hendelser som har ført til endringer i rutiner. Dette er færre registrerte uhell enn for 2014.
- BHT bør fortsette å jobbe for å samle all informasjon og oversikt over uønskede uhell og hendelser.

Prioriterte oppgaver for kommende periode:

- Sørge for at aktivitetsavdelingen fortsetter å ha sikkerhetsarbeidet i fokus.
- Fortsatt fokus på å videreutvikle kompetansehevingshjulet mot nye og eksisterende turledere.
- Bistå administrasjonen med å presentere sikkerhetsarbeidet for lokallagene.

Aktivitetsavdelingen og administrasjonen må jobbe for at DNT lager en felles plattform for rapportering av uønskede hendelser og uhell.

4.2 BERGEN

4.2.1 BARNAS TURLAG BERGEN

Barnas Turlag i Bergen har gjennomført en rekke aktiviteter og turer i 2015. Turer i nærmiljøet er spesielt populære, men det har vært meget god deltakelse totalt på alle årets turer. I anledning jubileumsåret inviterte gruppen til bursdagsfeiring i Nordnesparken.

- Turprogrammet ble gjennomført med flere hytteturer for barnefamilier, og mange turer i nærmiljøet med ulike tema som: kveldsmattur og lunsjtur. Det har vært en økning i antall deltakere på turene sammenlignet med året 2014 fra 1019 til 1262 deltakere totalt.

Tiltak for rekruttering av nye turledere og tillitsvalgte til gruppen har vært et turlederkurs, nyttårstreff, og foredrag om å ta med barn på tur. Det ble også avviklet en turladersamling på Alexander Grieghytten for turledere med familie som er aktive i Barnas Turlag Bergen.

4.2.2 DNT UNG BERGEN

I løpet av 2015 var det 552 deltakere med på tur i regi av DNT Ung Bergen. I tillegg deltok det 1194 ungdommer på åpne arrangementer som Grillin` N chillin`, tirsdags- og onsdagsklatring, toppturmandag og søndagsdukkert. Det deltok 3300 ungdommer på OPPTUR.

- Basecamper er populære. I 2015 ble det gjennomført Basecamp Hav på Sotra (13-15 år), Basecamp Voss (16-20 år), Basecamp Fjell på Folgefonna (13-15 år) og Newton Camp på Alexander Grieg hytten.
- Det ble utdannet 7 nye vinterturledere i ungdomsgruppa. 6 nye sommerturledere ble utdannet igjennom DNT Ung Bergen sitt eget sommerturlederkurs. I tillegg er mange utdannet som grunnleggende turledere igjennom skoleprosjektet. Vi har samarbeid med Stend videregående, Rothaugen skole og St. Paul skole.
- 48 turer ble gjennomført, 4 ble avlyst.
- Stor suksess med turladersamling i juni og turladersamling med fordeling av turer i november.
- Sosiale kvelder/medlemskvelder ble arrangert.
- Deltok på DNT Ung årsmøte nasjonalt

4.2.3 DNT FJELLSPORT BERGEN

I løpet av 2015 var det totalt 335 deltakere på turer i regi av DNT Fjellsport Bergen.

- 13 av 16 planlagte turer ble gjennomført
- De to største arrangementene var Basecamp i Uskedalen og Basecamp Sogndal
- 18 av 18 planlagte kurs ble gjennomført, og det inkluderer bolteklatrekurs, kileklatrekurs, kameratredningskurs, isklatringskurs, skikjøringskurs og skredkurs
- Ukentlige klatreøkter gjennom hele året, med et gjennomsnitt på 5 - 20 deltakere pr. økt.
- Høsten 2015 ble det avviklet månedlige fjellsportmøter med 440 deltakere, mer enn dobbelt så mange som året før.

Kurs- og føringskomiteen (KUFØK) har stått for gjennomføringen av en rekke kurs: skredkurs (alpint og nordisk, fagsamling skred, klatrekurs på naturlige sikringer og nybegynnerkurs på sportsklatrefelt og ukeskurs i klatring i Kvinnherad. Det ble også avviklet et brekurs. KUFØK sørger for å skaffe godkjente instruktører til alle aktiviteter i laget som krever dette.

4.2.4 SENIORGRUPPEN BERGEN

I 2015 har seniorgruppen i Bergen tilrettelagt og gjennomført 155 turer totalt, med til sammen ca. 6000 deltakere, en fremgang på 100 deltakere. I det hele har gruppen en stor turaktivitet, og gjør også en solid innsats som frivillige på store arrangement som OPPTUR og 7-fjellsturen.

Ellers kan følgende trekkes frem:

- Turledelse i prosjektet Aktiv til 100, lavterskel-turer på dagtid.
- 27 aktive turledere i 2015, og alle ble godkjent på overgangsordning som grunnleggende turledere.
- Turrapportene blir nå lagt inn på nettet i Google Docs slik at de er tilgjengelige for alle turledere.
- Ny instruks for turlederne var ferdig i juli 2015.

Kontordag i Marken på tirsdager.

4.2.5 LAVTERSKELTILBUD

Byfjellstrimmen

I 2015 hadde vi turer hver tirsdag i middels/raskt tempo, turer i rolig tempo hver onsdag (med unntak av januar og desember), samt noen fredags- og søndagsturer. Til og med gjennom hele sommeren tilbydde vi turer i både rolig og middels/raskt tempo, til glede for de som ikke var bortreist på ferie. De fleste turene blir gjennomført med to eller flere turledere.

Samlet resultat for Byfjellstrimmen i 2015 var 1626 deltakere fordelt på 125 turer (i anledning vårt 125 årsjubileum). Rundt 50 turledere har bidratt. Det ble holdt to samlinger for nærturledere. En flyer med turprogram til Byfjellstrimmen ble trykket i et opplag på 8000. Turene ble markedsført på hjemmesiden vår, facebook-siden vår og i aktivitetskalendere i Bergens Tidende og Bergensavisen. I tillegg ble informasjon om det samlede nærmiljøtilbudet vårt med turprogram sendt til en rekke mottakere innen helsesektoren i Bergen; leger, helsestasjoner, fysioterapeuter og avdelinger innen psykisk helsevern.

Betydningen av Byfjellstrimmen for deltakerne har vært stor, hvor mestring, bedre helse og turglede står sentralt. Med en liste på over 120 aktive og tidligere aktive turledere i Byfjellstrimmen, ser vi at det har begynt å bygge seg opp et sterkt frivillig miljø som utvikler turene og bidrar til at innbyggerne i Bergen kan komme seg ut på tur sammen hver uke. Byfjellstrimmen er det miljøet som rekrutterer flest turledere i organisasjonen.

Nærmiljøturlederutvalget (Bergen)

Utvalget hadde ved utgangen av 2015 følgende sammensetning: Rita Mathisen (leder), Dagny Gran Pedersen, Tore Fagerlie Nilsen, Jørgen Dahlstrøm og Anne Brita Skuseth. Utvalget har hatt en rekke møter og bidratt til at programmet til Byfjellstrimmen ved årets slutt hadde 125 turer i nærmiljøet rundt Bergen.

ikke Synlighet til det.

AdWords

Synlighet har gående AdWords-kampanjer hvor vi abonnerer på ulike ord på Google. Månedlig budsjett er 5000 kroner (2500 til Synlighet og 2500 i klikkbudsjett). Dette er en metode for å gjøre oss synlig på nettet.

Instagram

Vi bruker Instagram for å inspirere folk til å dra ut på tur. I fjor hadde vi 250 følgere. Nå har vi 2686 følgere. Vi har 112 innlegg på Instagram.

Twitter

Vi hadde 41 tweets i 2015. Ved årets utgang hadde vi 558 følgere. Det er hovedsakelig naturvernsaker vi tweeter om. Vi ønsker i 2016 å være mer aktive på Twitter.

Campaign Monitor

I november startet vi å abonnere på nyhetsbrevleverandøren Campaign Monitor. Nyhetsbrevet ble satt opp ved hjelp av Synlighet. Vi sendte ut 3 nyhetsbrev fra 23. november og ut desember og Fjellsportgruppen sendte ut ett nyhetsbrev i samme periode. Nyhetsbrevene har en gjennomsnittlig åpningsrate på 42,5% som er mer enn dobbel så høyt som normalt (20%), ifølge Synlighet. Våre nyhetsbrev når 29 952 personer. Campaign Monitor koster oss 1950,- pr mnd. å abonnere på. Vi kan da sende ut 5 nyhetsbrev pr. måned.

Turboposten

Medlemsmagasinet for barn, Turboposten, kom ut to ganger. Rett før Kom deg ut-dagene i februar og september. Begge magasinene var på 12 sider.

Føremeldinger

Kristin Glück-Teigland har hatt ansvaret for å lage oppdaterte, gode føremeldinger som gir viktig informasjon til folk som skal ut på tur. Disse har blitt godt mottatt.

Fotoweb

I 2015 ble Fotoweb rullet ut sentralt. Det er basert på Fotostation og er et online system for deling av bilder. Fotoweb muliggjør deling av bilder på en enkel måte. Man kan også laste opp bilder.

Innsalg til DNT sentralt

Det er viktig for oss å være synlige utenfor Hordaland også. I 2015 har vi levert bilder og tekst til DNT sentralt. På sin Facebook-side delte DNT en av våre artikler og de har brukt våre bilder både på Facebook og Instagram. Med nye Fotoweb vil det bli enda enklere å dele bilder og bli synlig utover Vestlandet.

Caroline Nilssen, Birger Tomasgaard, Helene Ødven og Torill Refsdal Aase i tillegg til redaktør André Marton Pedersen. Helge Sunde og Espen Haagensen bidrar med bilder til våre publikasjoner. Redaksjonsutvalget har hatt fire møter. Sti og Varde har modernisert uttrykket i magasinet med layoutet. Magasinet har også blitt noe mindre teksttungt. Sti og Varde har hatt et bredt utvalg med saker som representerer Turlagets ulike aktiviteter og tilbud. Både lokallag, grupper og enkeltmedlemmer har fått reportasjeplass. Sti og Varde har også hatt en jubileumssak i hvert nummer, for å synliggjøre vårt 125-årsjubileum. I slutten av Sti og Varde har vi hatt turprogrammet og det har fungert godt.

I tillegg hadde vi et eget turprogram-hefte på 12 sider som ble distribuert med Fjell og Vidde på vårparten.

Nettsiden

Vi fikk ny hjemmeside 10. april 2015. Alle lokallagene kom seg også over på Nye Sherpa i løpet av 2015. Vi hadde 95 nyhetssaker på nettsiden vår.

Følgende nøkkeltall på hjemmesiden vår gjelder for 2015:

Sidevisninger: 1 366 629

Sider pr. økt: 3,00

Økter: 455 306

Brukere: 225 807

Gjennomsnittlig øktvarighet: 02:20

Sammenligning med 2014:

Økter: +33,67%

Brukere: +29,48%

Sidevisninger: +1,51%

Sider pr. økt: -24,06%

Gjennomsnittlig øktvarighet: -21,26%

64,3% av de besøkende på nettsiden vår er menn. 35,7% er kvinner.

Hovedvekten av de besøkende er 35–44 år (24,55%), tett etterfulgt av aldersgruppen 45–54 år (21,57%) og 25–34 år (20,31%).

Inspirasjonsmagasinet Til Fjells og 7-fjellsavisen

Til Fjells var et inspirasjonsmagasin som ble distribuert søndag 31. mai i BT og i tillegg levert ut på 7-fjellsarrangementet. Magasinet tok seg mål av å introdusere nye mennesker til Turlaget. De fleste sakene i magasinet var gjenbruk av tidligere artikler, og kun enkle tilpasninger og omskrivninger ble gjort. Magasinet ble godt mottatt. I tillegg ble 7-fjellsavisen distribuert med BT i medio april. Redaktør der var Ågot Caroline Nilssen.

Facebook

Vi har pr 31.12.2015 14 965 personer som liker siden vår på Facebook. En økning fra 10 278 01.01. 2015. Innlegget med mest rekkevidde nådde 65 621 personer.

Vi har hatt tre julekampanjer på Facebook: Forny ditt medlemskap/Familiemedlemskap/Gi bort en julegave. Kampanjene nådde ut til 61 382 ulike personer i løpet av halvannen måned. Det har til nå vært 2 757 klikk på kampanjene. På familiemedlemskapskampanjen er det mest klikk fra kvinner i alderen 55+. På Forny ditt medlemskap er det både kvinner og menn i alderen 45-55 som interesserer seg mest. På Julegavekampanjen er det kvinner i alderen 25-44 som har klikket mest.

Totaltrafikken på Facebook har hatt en økning på 49 % i forhold til samme periode i fjor. I perioden er det registrert 353 påmeldinger via nettstedet.

Prisen for disse tre kampanjene var 70 000 kroner. Når vi ser på effekten av å annonsere på Google med AdWords i stedet, så er vi bedre tjent med å bruke midler på AdWords-kampanjer fremfor Facebook-kampanjer. Facebook-kampanjene kan vi lage og distribuere selv. Vi trenger

Aktiv til 100

Aktiv til 100 har i 2015 hatt 3 ukentlige turer med fast oppmøtested og starttid. Kanadaskogen på mandager, Fløyen på tirsdager og Alvøen på torsdager. I tillegg hadde vi i starten av året en turgruppe i Langeskogen hver tirsdag, men denne måtte avsluttes da vi ikke fikk tak i turledere. 10 turledere/turvenner har bidratt på turene, de fleste turledere fra Seniorgruppen. Ofte tar turvennen med seg ektefelle, slik at det har vært to turvenner på de fleste turene. Det har vært svært gunstig å være to, siden det er stort sprik i deltakernes form og turerfaring. Rundt 1300 deltakere var med på de 124 Aktiv til 100-turene i 2015. I tillegg har det vært en aktiv til 100-gruppe lokalt på Askøy, så med disse turene blir tallene enda høyere. Det ble holdt to samlinger for turledere/turvenner i Aktiv til 100, og her ble også Askøy invitert. Deltakerne på turene var både faste og nye, og de ser alle svært stor verdi av tilbudet, både av fysiske og sosiale årsaker. Aktiv til 100 fikk ingen midler i 2015.

Inkludering av ungdom med minoritetsbakgrunn

Disse aktivitetene hadde en blanding av norske og minoritetsungdommer som deltakere og turledere: *Internasjonale dager på Hallingskeid* ble gjennomført 20.–22. mars. De fleste deltakerne kom fra en innføringsklasse for innvandrerungdom ved Katedralskolen. Totalt ble dette en gruppe på rundt 30 deltakere og frivillige som koste seg på ski. Oppholdet på Hallingskeid ble en stor opplevelse og noe ungdommene snakket om i lang tid etterpå. Bergen og Hordaland Turlag og Røde Kors Bergen samarbeidet om prosjektet til Topps og flere av deltakerne i denne gruppen deltok på 7-fjellsturen.

Titur15 (Titur Bergen)

Titur Bergen ble satt i gang som et tiltak som skulle være motiverende, enkelt og attraktivt for hele familien. Fra juni til slutten av oktober gikk befolkningen i Bergen mye på tur for å klare de ti utvalgte turmålene som frivillige i Bergen og Hordaland Turlag hadde plukket ut. Et av de store ønskene med Titur15 var at turene som ble valgt ut skulle gjøre folk mer bevisste på hvor mange fine områder som finnes i Bergen kommune. Dette fikk vi særlig god respons på, da mange deltakere ga tilbakemelding på og takket for muligheten til å bli kjent i områder de aldri hadde gått tidligere. Vi delte turmålene i områder, slik at det var to turer i de ulike områdene; i Bergen sentrum, Bergen Vest, Bergen Nord, Bergen Øst og Bergen sør.

I løpet av 2015 kom det inn over 500 bilder på instagram. 220 personer leverte startkort, og disse gikk 10 turer hver, noe som betyr at Titur15 genererte hele 2200 turer. I tillegg kan man legge til de som gikk en del av turene, men som ikke leverte inn startkort.

Det var en gruppe frivillige fra Byfjellstrimmen som gikk sammen til et nytt utvalg for å jobbe eksklusivt med Titur15. I tillegg til å finne ti turmål, laget de også nøye beskrivelser til turene på ut.no, slik at alle kunne gå inn der og se vanskelighetsgrad, bilder, beskrivelse av ruta på kart med høydeprofil og ca. lengde og varighet på turene. Titur har blitt markedsført gjennom distribusjon i Bergens Tidende, på nettsiden og på sosiale medier. Titur er ment som et lavterskeltilbud, som sommerhalvårets utfordring til innbyggerne i Bergen kommune.

4.3 LOKALLAGENE

Informasjonen i kapitlene er basert på mottatte årsmeldinger, derfor noe ulik detaljeringsgrad.

4.3.1 Askøy Turlag

Året har vært særdeles aktivt, med både nye arrangement og videreføring av populære arrangement.

Nytt i 2015 i Askøy Turlag:

- Innføring i kart og kompass i samarbeid med O-laget på Askøy
- Dugnadsgruppe opprettet. Børre Liland, leder for dugnadsgruppe på Fløyen var invitert på et tidlig møte for å inspirere og fortelle hvordan de har organisert seg.
- Ungdomsgruppe opprettet

- Dropp-turer, turer som varsles 3 dager på forhånd
- Askøy Topp 7, årlig søndagstur

Videreføring av populære arrangement:

- Askøy på langs, fire etappeturer på søndager
- Askøy på langs ekstreme (APLE), ble arrangert for 2. gang med nesten dobling av antall deltagere (550 i 2014)
- Vidden by night
- Aktiv til 100, lavterskeltilbud i nærområdet på dagtid
- Opp og ut, onsdagsturer, lavterskeltilbud i nærområdet
- Trilletturer
- Kveldsmatturer for barnefamilier
- Småføtterturer
- Kom deg ut-dagen, vinter og høst. Høstdagen hadde rekordhøyt antall deltagere med 1000 personer
- Familiedag v/Fjellvann, i samarbeid med andre friluftslivsorganisasjoner

I tillegg arrangerte Barnas Turlag i samarbeid med BHT overnattingstur i Kollevåg i juni, samt deltok også ved egen markering på Nordnes i forbindelse med Jubileumsåret.

4.3.2 Austevoll Turlag

Austevoll Turlag hadde i løpet av året mange aktiviteter for medlemmene. Det ble blant annet arrangert OPPTUR for 8-klassinger, sommerturer med klippekort, Kom deg ut-dag, nissemarsj og tre-fjellstur for fjerde gang. I tillegg har seniorturen på Vinnes grodd fast og kveldstur på Storebø ble så vidt påbegynt som fast tur.

Sparebanken Vest sponser fremdeles turlaget, og disse midlene finansierer blant annet sommerturprosjektet.

Turlaget fikk egen ungdomsgruppe i 2015, og i løpet av 2016 kan det også bli eget styre i Barnas Turlag Austevoll.

4.3.3 Bømlo Turlag

Året har vært særdeles aktivt, med både nye arrangement og videreføring av populære arrangement.

Nytt i 2015 i Bømlo Turlag:

- Trilletturer
- Gapahuk ved Mælandssåta, Jubileumstur

Videreføring av populære arrangement:

- Friluftsliv/folkehelse for alle
- Kom deg ut-dagen
- 7-fjellstur
- Topp-trimmen
- Familietrimmen

I tillegg arrangerte Bømlo Turlag:

- i samarbeid med Bømlo Røde Kors og Bømlo kommune familietur til Espevær med flåtetur, omvisning i hummerparken, krabbefiske og andre aktiviteter.
- Fortellertur og juleavslutning i samarbeid med Bømlo Folkebibliotek

4.3.4 Fjell Turlag

Det har blitt gjennomført 13 fellesturer i 2015. De fleste turene har gått i Fjell kommune, men det er også blitt gjennomført noen turer i Sund. Turene har vært godt spredt rundt i kommunen, med stor variasjon i terreng.

I 2015 gjennomførte vi tre medlemskvelder og en 4/7-fjellskveld. Den første var i mars med kvisting og veivalg i vinterfjellet på programmet. Temaene var pakking av sekk, planlegging av tur, utstyrstips og førstehjelp. Målgruppen var medlemmer som ville ut på tur på egenhånd, men som trengte hjelp til å komme i gang. En økt med informasjon på møterommet ble avsluttet med handel i Turbutikken. Det var påmelding til kvelden og ca. 34 deltagere.

Medlemskveld nummer to hadde vi i juni med fjellfiske som tema. Terje Engø holdt foredrag med fokus på hvordan man med enkle redskap skal få fisk på panna, og hvordan den kan tilberedes på spennende måter. I tillegg gav han tips om gode fiskevann i nærheten av turlagshyttene. En økt med informasjon på møterommet ble avsluttet med handel i Turbutikken. Det var påmelding til kvelden og ca. 30 deltagere.

Medlemskveld nummer tre arrangerte vi i forbindelse med den store frivilliglunsjen i desember. Vi hadde gode tilbud til alle medlemmer, i tillegg til ekstra stor frivilligrabatt denne dagen. Dette tilbudet ble satt stor pris på hos medlemmer og frivillige og resulterte i godt salg i Turbutikken.

I mai arrangerte vi 4/7-fjellskveld, med tema *tips og triks* til turen. Stian H. Angermund hadde miniforedrag, i tillegg til svært gode tilbud i turbutikken. Samarbeid med flere leverandører som også profilerte seg her i Turbutikken den kvelden førte til høy omsetning og god stemning i lokalene våre.

Turinformasjonen var 17. november ansvarlig for lansering av boken *Turbok for Bergenshalvøya*. Vi hadde et godt salg av denne boken i desember.

Frivilligordning

Bruken av frivilliggodet (20 % rabatt på medlemspris i turbutikken) steg fra litt over 154 479 i 2014 til 183 089 i 2015. Det er gledelig at flere frivillige benytter seg av rabatten på bekledning, utstyr og kart.

Vi ser likevel at det fortsatt er en del som ikke kjenner ordningen godt, selv om de har fått kortet. I år kunne også alle som var innom i forbindelse med julelunsj bruke rabatten på gavekjøp, ikke kun til eget bruk som er regelen ellers. Lokallag får også 20 % rabatt på bestillinger av utstyr til sitt lokallag.

Åpningstider

Man.-fre. kl. 10-16, torsdager kl. 10-18. Lørdag 10-15. I desember hadde vi langåpent til 18 alle hverdager fra 11.-23. desember.

5.6 INFORMASJON OG MARKEDSKOMMUNIKASJON

Ansvarlig i administrasjonen: André Marton Pedersen (vikar for Torill Refsdal Aase)

Sti og Varde

Det er produsert 4 utgaver av Sti og Varde i 2015. Redaktør for utgivelsene var André Marton Pedersen. Nr.1 - 44 sider, nr.2 - 48 sider, nr.3 og 4 - 44 sider.

Kuva AS har produsert og ferdigstilt trykksaker. Bladet trykkes hos Kroonpress i Estland, og sendes til Oslo for samdistribusjon med Fjell og Vidde.

Sti og Varde distribueres til medlemmene i Bergen og Hordaland Turlag, Voss Utferdslag og Ytre Sogn Turlag.

Nytt av året er at Turlaget har tatt over annonsesalget for Sti og Varde etter mange års samarbeid med Cox. Turlaget tok over annonsesalget fra høsten av.

Det har vært totalt 14 frivillige bidragsyttere som har levert tekster til Sti og Varde og Turboposten i 2015. De har sammen jobbet 214 dugnadstimer med redaksjonelt arbeid. I 2015 utvidet vi redaksjonsutvalget med en person: Mette Havre, styremedlem i BHT og kommunikasjonsjef i BIR. Forøvrig består redaksjonsutvalget av Thorbjørn Kaland, Ågot

Mange har etterspurt hyttekuponger. Turinformasjonen fikk derfor utformet en overnattingskupong til bruk på egne hytter i Bergen og Hordaland Turlag. Kupongen ble markedsført på høsten og mange kjøpte disse som julegave i desember. Vi solgte 139 kuponger totalt (120 voksen, 19 ungdom).

Vi merket tydelig effekt av annonser som har stått i Sti og Varde og i nyhetsbrev i form av konkrete forespørsler etter disse produktene i etterkant. Markedsføring av varer ble gjort i Bergens Tidende, Min by, Sti og Varde, turprogrammet, nettartikler, nyhetsbrev, facebook, instagram, vindusutstilling og i en 16-siders varekatalog.

Butikk og omsetning

Turbutikken hadde i 2015 stor økning i omsetning sammenlignet med 2014.

Budsjett 2014: 3 773 000, omsetning: 4 404 698 (631 698 mer enn budsjettet).

Spesielt stor økning i omsetning var det for varegruppen bekledning. Omsetning av varegruppene turutstyr og kart har ligget stabilt i forhold til 2014. Mye snø i fjellet utover sommeren, ser ikke ut til å ha påvirket omsetningen i noen grad. Varekatalogen ble sendt ut i slutten av november som gav en oppsving i omsetningen. Omsetningen i desember viste også en økning sammenlignet med omsetning på samme tid i 2014.

Vi har i løpet av 2015 knyttet til oss flere leverandører som Arc'teryx og utvidet sortimentet på flere varegrupper. Norrøna, Icebreaker og Osprey kolleksjonen er utvidet.

I løpet av desember ble det prioritert å rydde opp i varelister og deaktivere utgåtte varer i Visma slik at tellelistene ble en god del mindre enn tidligere år og varelageret i Visma ble ryddig. Her gjenstår det ennå arbeid som vil lette både varetelling og lageroversikt. Vi har gjennom hele året prioritert å holde det fysiske varelageret ryddig, strukturert og oversiktlig.

Varesamarbeid

Vi deltok på to varesamarbeidsmøter og Norspomesse Oslo i januar og august. Vi reiste to personer hver gang da dette er et svært viktig møtepunkt for turinformasjonen/turbutikken. Dette er forumet for diskusjon rundt drift, samarbeid, vareutvalg, leverandører og ulike utfordringer i forbindelse med butikkdrift og informasjonsarbeid. Felles nettbutikk hadde fortsatt økt omsetning i 2015. Vi fikk også invitasjon fra Norrøna i Oslo, med presentasjon av ny kolleksjon, som ble gjennomført i november.

Informasjon og medlemservice

Føremelding ble en prioritert oppgave i 2015. Omfattende arbeid lagt ned for å få kontaktnett og lage en oversiktlig og brukervennlig oversikt. Vi har fått flere tilbakemeldinger fra medlemmer og andre foreninger på at dette blir sett og verdsatt.

Det ble solgt medlemskap over disk for 698 236 kr, en økning fra 645 150 kr i 2014.

I tillegg melder vi inn og fakturerer flere hundre nye medlemmer etter lister fra lokallag, Kom deg ut-dager og innmeldinger via hytter.

Det var innleid prosjektleder til 4/7-fjellsturen. Antall startkort til 4/7-fjellsturen solgt over disk var rundt 700, langt færre enn tidligere år, noe som skyldes at deltakere kunne kjøpe billetter på nett nærmere startdato.

Fremdeles har det vært en stor utfordring med å betjene turister som havner litt utenfor vårt felt (for eksempel sykkel- og bilturister uten interesse for DNTs tilbud). Mange av disse ble sendt til oss fra Turistkontoret. Denne problemstillingen blir fulgt opp i form av møte med Turistinformasjonen i 2015. Vi opplevde også utfordringer med turister som vil på fottur om våren (særlig Trolltunga) og er uforberedt på snø i fjellet. Vi bruker mye tid på å informere og finne gode nok alternativer til disse.

Medlemskvalder

Nytt i 2015 i Fjell Turlag:

- Fjell på langs, kommunen fra sør til nord fordelt på 5 etapper.
- Barnas Turlag, hyppigere og enklere turer, totalt 14 i løpet av året
- Toppturer for store barn

Videreføring av populære arrangement:

- OPPTUR
- Kom deg ut-dagen
- Tirsdagsturer, seniorer
- Onsdagsturer, seniorer
- KystTrimmen, lavterskel nærturtilbud med turposter plassert rundt i kommunen.

I tillegg har dugnadsgruppen invitert til dugnad hver torsdag

4.3.5 Fusa Turlag

Fusa har i 2015 konsentrert seg om turer i nærmiljøet i Fusa, og det er ikke blitt arrangert turer utenfor kommunen.

Følgende faste arrangement er blitt utført i 2015:

- Torsdagsturer, korte turer i nærmiljøet
- Søndagsturer
- 3-fjellstur
- Kom deg ut-dagen
- Fusa på kryss og tvers, en suksess med 321 solgte kort

Barnas Turlag har hatt god aktivitet i 2015 med aktiviteter både i fjell og fjøre, på snø og barmark. De har blant annet hatt kajakkurs for barn og idrettsskole for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Fusa Turlag har også gjennomført ordførertur og krigsminnetur i samarbeid med Fusa kommune.

4.3.6 Kvam Turlag

Nytt i 2015 i Kvam Turlag:

- Kulturpris, blant annet for arbeid med Kvam i kryss og krakje

Videreføring av populære arrangement:

- Kvam i kryss og krakje
- OPPTUR
- Onsdagsturer
- Kom deg ut-dagen, med overnatting under åpen himmel

I tillegg til arrangementene over ble det gjennomført 16 dagsturer, 4 overnattingsturer og 3 turer med Barnas Turlag. Kvam Turlag var også med som frivillige ved flere arrangement arrangert av andre organisasjoner. I 2015 arrangerte Kvam Turlag grunnleggende turlederkurs og fikk 7 nye turledere.

4.3.7 Kvinnherad Turlag

Det ble arrangert mange turer i løpet av 2015, både på ski, til fots og med kajakk.

Nytt i 2015 i Kvinnherad Turlag:

- Prosjekt padleruter, kartlegging av padleruter, samarbeid med kommunen og folkehelsekoordinatoren
- Åpning av Historisk vandrerute *Turistvegen over Folgefonna* i forbindelse med Fjellfest

Videreføring av populære arrangement:

- Festifjellet, festival i samarbeid med Festidalen
- Kom deg ut-dagen
- OPPTUR
- Fjellfest

I tillegg ble følgende gjennomført i løpet av 2015:

- Ordføreren sin tur, i samarbeid med ordføreren
- Geologiens dag, i samarbeid med Steinparken / Folgefonna informasjonssenter
- Bokkveld i samarbeid med biblioteket
- Combo, i samarbeid med lokale aktører i Uskedalen, arrangerte Fjellsportgruppen et arrangement med kombinasjon av musikk, lokal mat og toppturer.

Turlaget presenterte også aktivitet og turlbud i et møte for støttekontakter og treningskontakter. Kvinnherad har et tett samarbeid med mange lokale aktører og organisasjoner.

Kvinnherad Turlag arrangerte i 2015 grunnleggende turladerkurs hvor turlaget fikk 9 nye turledere. I tillegg ble det gjennomført introduksjonskurs i kajakkpadling hvor 20 deltagere fikk våttkort.

4.3.8 Nordhordland Turlag

Nordhordland Turlag har hatt et aktivt år med mange arrangement, både helgeturer, dagsturer, padleturer, turer med Barnas Turlag og med DNT Ung.

Nytt i 2015 Nordhordland Turlag:

- Til Topps (samarbeid med Røde kors for integrering av innvandrere)

Videreføring av populære arrangement:

- OPPTUR
- Ungdomsklippen, klippetur med 10 klipp fra forskjellige kommuner
- Onsdagsturer
- Kom deg ut-dagene

Nordhordland Turlag har hatt samarbeid med flere lokale aktører på mange arrangement. Nordhordland Turlag har arrangert førstehjelpskurs og kart og kompass kurs.

4.3.9 Odda/Ullensvang Turlag

Odda/Ullensvang Turlag har hatt et aktivt år med mange arrangement, både helgeturer, dagsturer, padleturer, turer med Barnas Turlag, og turer med DNT Ung, blant annet isklatreturn på Juklavassbreen. Medlemstall i DNT Ung har økt veldig i 2015, og det er 6 turledere her som nå ønsker sommerturladerkurs.

Nytt i 2015 i Odda/Ullensvang Turlag:

- Produksjon av turkart for Odda/Ullensvang
- Oppstart av nytt Barnas Turlag, nå 3 Barnas Turlag i laget
- Restaurering av Holmaskjer
- Jubileumsfest på Stavali, en stor suksess
- Jubileumstur over Folgefonna

Videreføring av populære arrangement:

- OPPTUR
- Kom deg ut-dagene
- Basecamp
- Onsdagsturer, turer i rolig tempo
- Kveldsmatturene

av natur- og kulturgrunnlaget på Vestlandet. I 2015 har spørsmålet om vindkraft, vasskraft, og virkninger for natur- og friluftsliv, vært en del av arbeidet i forumet.

Den 13. januar 2015 var det åpning av Friluftslivets År 2015 og nasjonalt friluftslivseminar på Fløyen. DNT Vest samarbeidet med FNF Hordaland om arrangementene. I tillegg var det god hjelp å få fra både frivillige fra DNT Vest og administrasjonen i Bergen og Hordaland Turlag i den praktiske gjennomføringen. Statsminister Erna Solberg stod for åpningen av Friluftslivets år på Fløyen i friluft. I åpningstalen vektla statsminister Solberg: "Vi må verne og forvalte naturen på en god måte for kommende generasjoner. I Friluftslivets år 2015 må vi bevisstgjøre oss selv på hvilke verdier som ligger i naturen og friluftslivet". Daværende ordfører i Bergen, Trude Drevland, og daværende fylkesordfører Tom-Christer Nielsen bidro også med hilsningstaler for Friluftslivets år 2015. Nasjonalt friluftslivseminar var fullbooket med hundre deltakere. Denne delen av arrangementet ble avholdt på Fløyen Folkerestaurant. På seminaret var det innlegg fra Stein Lier-Hansen (administrerende direktør, Norsk industri), Berit Kjöll (styreleder, DNT), Ola Elvestuen (stortingsrepresentant V, leder i Energi- og miljøkomiteen), Rigmor Andersen Eide (stortingsrepresentant KrF, Energi- og miljøkomiteen), Rigmor Aasrud (stortingsrepresentant Ap, Kultur- og helsekomiteen), Terje Søviknes (Frp, ordfører i Os kommune), Hanna Melhus (styreleder, DNT Ung) og representanter fra DNT Vest. Arrangementet fikk oppmerksomhet både fra pressen regionalt og i riksmidier.

I mars ble det gjennomført et eget arbeidsverksted med Statnett i mars for å drøfte hensynet til natur- og friluftslivverdier i samband med nettutviklingsplanen 2015. Det langsiktige målet er at nettutviklingsplanen i sterkere grad synliggjør hensynet til natur- og friluftslivverdier i nettplanleggingen, og at det kan settes overordnede mål som får konkret virkning i den helhetlige prosjekteringen.

5.5 TURINFORMASJONEN

Ansvarlige i administrasjonen: Margaret Are (vikar for Helen Uglenes), Linda Fongaard, Anders Skoglund og Kristin Gluck-Teigland med flere i mindre stillinger.

Turinformatjonen er inngangsporten til Friluftslivets hus. Avdelingen er todelt; Informasjon/medlemsservice og turbutikk. Vi gir informasjon om friluftslivsaktiviteter i Hordaland og landet ellers og yter medlemsservice i form av innmelding i DNT/Bergen og Hordaland Turlag og på- og avmelding til turer. Vi informerer om DNTs hytte tilbud og hjelper til med å planlegge sommer- og vinterturer, samt gir informasjon om turer i nærmiljøet. Vi har ansvar for føremeldinger og hyttebooking. Avdelingen er sentralbord for resten av administrasjonen og behandler felles e-post og inn- og utpost. I Turbutikken selger vi bekledning, sekker, kart, GPS, lakenposer, sikkerhetsutstyr og annet turutstyr. Vi har Vestlandets største utvalg av kart og er den turinformasjonen i landet som omsetter mest kart pr. medlemstall.

Markedsføring

Vi har gjennom året hatt fokus på markedsføring, og vi har jobbet tett med redaksjon/informasjonsavdelingen gjennom året. Blant annet fikk vi høsten laget en presentasjonsfilm av turinformasjonen/turbutikken. Filmen har blitt vist lokalt, men også på varesamarbeidsmøte med de andre foreningene i landet. Informasjonsfilmen fikk svært god mottakelse.

For første gang har turbutikken i tillegg laget en egen varekatalog på 16 sider som ble distribuert til 70 000 husstander i Bergen og Omegn, som gav god respons. Egne ansatte ble brukt som modeller og vi fikk presentert noe av vareutvalget i Turbutikken. Kjøp av medlemskap og hyttekuponger ble markedsført gjennom katalogen. Familiemedlemskap var også nytt for medlemsåret 2016. Til sammen solgte vi fra 1. november, 47 familiemedlemskap over disk.

planleggerne om å være oppmerksom på t-merket tursti gjennom Dalagjelet i detaljreguleringsplanarbeidet.

Samarbeid gjennom Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland

Forum for natur og friluftsliv i Hordaland er et viktig samarbeidsforum mellom de tilsluttede organisasjonene. Vi har gjennom forumet arbeidet i felleskap med de andre organisasjonene om naturvernsaker der vi har felles interesser. Vi har blant annet samarbeidet tett med fylkeskoordinator om innspill gjeldende: 1. regional areal- og transportplan med hensyn til retningslinjer for ivaretaging av blågrønne interesser og friluftsliv, 2. Grønn strategi – med hensyn til Bergen kommunes energi- og klimahandlingsplan, 3. reguleringsplan for Busdalen-Meierihola-Grustaket-Øysteseelva – særlig med hensyn til den delen av planen som gjaldt utfylling i Øysteseelva, 4. samarbeid om småkraftpakke Vaksdal I – særlig med hensyn til sårbart høyfjell av stor verdi og friluftslivsområde av stor verdi, 5. arbeid for å styrke hensynet til natur og friluftsliv i Statnetts nettutviklingsplan 2015, 6. arbeid for å ivareta Øystesevassdraget med hensyn til unike natur- og friluftslivverdier, 7. innspill til Bergen kommunes arbeid med kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder og 8. Drøllstølsbekken kraftverk – særlig med hensyn til inngrep i et område som er nasjonalt viktig for reiseliv og friluftsliv.

I fjorårets rapport 2014 omtalte vi arbeidet med NVEs forslag om å avvikle kap.2 om lokale energiutredninger i energiutredningsforskriften. Sammen med andre høringsparter bidro vi til at kap.2 opprettholdes med en plikt for områdekonsesjoner til å bistå kommunene med informasjon om kraftsystemet.

For full oversikt over alle aktiviteter og resultater i FNF Hordaland, se samarbeidsforumets og fylkeskoordinators egen årsmelding for 2015.

I samband med energisakene har vi tatt del på en rekke befaringer. Vi har også tatt del på relevante informasjonsmøter og folkemøter i samband med både energisaker og plansaker.

Kontaktmøter

Naturvernarbeidet i Bergen og Hordaland Turlag medfører også en rekke kontaktmøter for å ivareta organisasjonens interesser i naturvernarbeidet. Vi søker derfor aktivt å få til en god og konstruktiv dialog med en rekke ulike aktører som spenner fra kontaktmøter med politikere, ulike myndighetsorgan, konsulentselskaper, aktører innen kraft- og energisektoren, politikerkontakt og andre organisasjoner med interesser innen naturvern. Vi har gjennomført møter med BKK Produksjon AS gjeldende utbyggingssaker som berører våre områder. Vi har også hatt møter med BKK Nett AS og Statnett gjeldende kraftframføringsplaner. Vi søker å bygge en god og konstruktiv dialog med alle interesser innenfor feltet, og vi vektlegger å komme inn i saksprosessene på et tidlig stadium.

Media og formidling

Formidling av naturvernarbeidet i Bergen og Hordaland Turlag skjer gjennom organisasjonens nettsider under naturforvaltning, nyhetsbrev til medlemmer, ved bruk av sosiale medier som Twitter og Instagram. Naturvernsaker blir også formidlet gjennom medlemsbladet Sti & Varde. Vi har også bidratt til å få oppmerksomhet om viktige naturvernsaker i media lokalt.

Samarbeid DNT sentralt

Bergen og Hordaland Turlag har god kontakt med naturfaglig gruppe i DNT sentralt. I året som har gått har vi blant annet bidratt med innspill til arbeidet med organisasjonens vindkraftstrategi og bidratt med innspill i ulike naturvernsaker av interesse for organisasjonen.

DNT Vest

DNT Vest er et forum for medlemsforeningene på Vestlandet. I løpet av året har det vært en rekke møter mellom medlemsforeningene på Vestlandet. DNT Vest arbeider særlig med sikring

Odda/Ullensvang Turlag har hatt samarbeid med flere lokale aktører på mange arrangement.

4.3.10 Os Turlag

Nytt i 2015 i Os Turlag:

- Inspirasjonspris for innsats med merking og opparbeiding av turstier og friluftslivsaktiviteter
- Turboklubben
- Friskusgruppa, turer i raskt tempo annenhver tirsdag

Videreføring av populære arrangement:

- OPPTUR
- Kveldsturer for deg og meg
- Aktiv til 100
- Kom deg ut-dagene
- Trilletter

I tillegg har det vært stor aktivitet i Seniorgruppen, Barnas Turlag og Fjellsportgruppen med mange aktiviteter og deltagere. I Trivselsgruppen (dugnadsgruppen) er det med 26 personer.

4.3.11 Samnanger Turlag

Det var 20 fellesturer på programmet i 2015. I tillegg ble det arrangert «Natt-i-naturen» i forbindelse med Kom deg ut-dagen med utekino om kvelden. Hele 73 personer overnattet i telt.

Nytt i 2015 i Samnanger Turlag:

- DNT Ung tur med overnatting i lavvo

Videreføring av populære arrangement:

- Kom deg ut-dagene
- Kveldsmatturer med Barnas Turlag
- Folk til fjells, turpostprogram

4.3.12 Stord-Fitjar Turlag

Det har vært stor aktivitet både i Barnas Turlag, seniorgruppen og i tur- og dugnadsgruppen.

Nytt i 2015 i Stord-Fitjar Turlag:

- Fjellturposter som viste seg å være en stor suksess og inspirasjon til flere fjellturer. Over 500 personer deltok.
- Stord Topp 8
- Onsdagsturer

Videreføring av populære arrangement:

- Topptrimmen, her var det færre deltagere enn tidligere. Topptrimmen konkurrerer med Fjellturposter, og det kan være det er tid for å avvikle topptrimmen.
- OPPTUR
- Stord på langs hvor 92 personer var med
- Kom deg ut-dagene, med rundt 600 deltagere på hvert arrangement

Det har vært jobbet mye med Steinsettingen av stien i Fossabrekka hvor sherpaer var med og bygde stien. 1/3 av stien ble ferdigstilt, mens resten er planlagt i 2016. Stord-Fitjar Turlag har fått mye god medieomtalelse både i Stord Nytt og i bladet Sunnhordland.

Stord-Fitjar Turlag har jobbet med alternativt forslag til ny E39 trase. Turlaget foreslår tunnel gjennom Landåsen i stedet for firefelts motorvei gjennom hele Landåsenområdet.

4.3.13 Sund Turlag

Det har vært mye aktivitet i Sund Turlag med et godt fungerende Barnas Turlag og Seniorgruppe. Sund Turlag har fått mye god omtale i presse for prosjektene de har deltatt i, både i Vestnytt, BT, NRK radio og Sti og varde. Totalt har det vært 48 arrangement i regi av Sund Turlag. I tillegg har Sund Turlag vært med på arrangement sammen med andre organisasjoner i kommunen.

SAFT samarbeidet har ikke fungert i 2015, og det er usikkert hvordan dette samarbeidet skal føres videre. Det har vært utfordringer knyttet til å engasjere folk i dugnadsarbeid i kommunen. Sund Turlag vil jobbe med å formidle behovet for hjelp og dugnad for å fullføre prosjekt. Skoleelever ved Sund ungdomsskole og Stranda barneskole har hjulpet og båret opp materialer som skal brukes til gangbane i myr.

Nytt i 2015 i Sund Turlag:

- Åpning av Gitaren og *Ord i spreke spor* i samarbeid med Sund folkebibliotek og Stranda barnehage
- Skiltprosjektet
- OPPTUR
- Jubileumstur med avduking av sikteskiven og kikkert på Veten
- Etablering av DNT Ung
- Etablering av DNT Fjellsport
- Flerkulturgruppe
- Utdannet sin første sommerturleder

Videreføring av populære arrangement:

- Kystpasset
- OPPTUR
- Sund på langs
- Kom deg ut-dagene med rekordhøyt deltagerantall, 200 personer
- Kveldsmattur

I tillegg er det blitt arrangert mange andre arrangement, blant annet overnatting i lavvo, jonsokbål, soppkurs, kurs i nyttevekster, Natt-i-Naturen, fotokurs, kurs i GPS og geocaching, kystpilegrimstur etc.

4.3.14 Osterøy Turlag

Osterøy Turlag ble stiftet i september 2014, og ble en del av Bergen og Hordaland Turlag i mars 2015. I 2015 gjennomførte Osterøy Turlag totalt 80 turer fordelt på fellesprogram, barn og ungdom og seniorprogram, deriblant overnatting ute sammen med ordfører og flere lag og organisasjoner.

Noe av det som ble gjennomført i 2015:

- Totalt 66 nye DNT-ambassadører i Osterøy Turlag ble utdannet
- 2 grunnleggende turlederkurs på Træet, og Osterøy har nå totalt 11 grunnleggende turledere.
- Kom deg ut-dagen i samarbeid med Hausspeiderne med rundt 150 deltagere
- OPPTUR
- Osterøy Turlag har vært representert i *Kartlegging og verdisetting av friluftsområde* i kommunen
- 24 informasjonstavler og en god del skilt ble satt opp
- Osterøy Turlag fikk ansvar for tilsyn på Træet

landskapet i lang tid etter endt anleggsarbeid". BKK har orientert høringspartene om at de ikke kommer til å anke avslaget. Vi er fornøyd med NVEs avgjørelse i saken.

3. Søknad om overføring av to vann på Pyttafloene til Mauranger kraftverk, Kvinnherad kommune: I denne saken har vi samarbeidet med Kvinnherad Turlag. Pyttafloene er en del av et viktig utfartsområde i friluftslivssammenheng, og en viktig inngangsport til Folgefonna nasjonalpark. Pyttafloene er en del av et større sammenhengende naturområde med urørt preg. T-merket rute fra Markjelke til Hundøyra går rett i kant med vannforekomstene som er planlagt overført til Mauranger kraftverk. Nærheten til Folgefonna nasjonalpark, friluftslivinteressene, det særegne landskapet, konsekvensene av fraføring av vann i forhold til potensialet for ny kraftproduksjon gjør at vi ikke kan anbefale dette prosjektet.

4. Småkraftpakke Vaksdal I: Småkraftpakken inneholder syv prosjekter. Bergen og Hordaland Turlag har uttalt seg til fire av de syv kraftprosjektene i denne småkraftpakken. Vi har her uttalt oss til prosjektene Møyåni, Skarvagrovi, Oddmundsdalen og Boge3. Bakgrunnen for vårt engasjement i disse sakene er våre interesser knyttet til friluftslivet i området Hamlagrø, Bergsdals- og Vaksdalsfjellene. I saken gjeldende Møyåni kraftverk har vi samarbeidet med Voss Utferdsdiag, da begge medlemsforeningene har felles interesser knyttet til t-merket rute Hodnaberg til Kvålsdalstjørna, og videre mot Kiellandbu turisthytte.

5. Øvre Alsåker kraftverk: Fylkesmannen i Hordaland har blant annet begrunnet sin innsigelse med hensyn til landskap, friluftsliv og bortfall av inngrepsfri natur. Bergen og Hordaland Turlag har tatt del på Olje- og energidepartementets klagebefaring langs vassdraget i august. Alsåkerelven var tidligere aktuell i samband med supplering av verneplan for vassdrag i 2005. FNF Hordaland og Samarbeidsrådet for naturvern saker støttet verneforslaget. Stortinget støttet ikke vern av vassdraget ved behandling av supplering av verneplanen for vassdrag. I desember 2015 gav OED tillatelse til utbygging av øvre del av Alsåkerelven. Fra før er det et småkraftverk i nedre del av vassdraget.

6. Fjellhaugen kraftverk: I samarbeid med Kvinnherad Turlag ble det gitt innspill til planene om Blåfalli Fjellhaugen kraftverk. Hensynet til friluftsliv og bortfall av inngrepsfri natur i samband med planlagte bekkeinntak fra Krokavatn, Kvanngrødhorga og Verahaugen ble tatt opp i høringsinnspillet. Den 3. november gav dessverre NVE innstilling til OED om bygging av Blåfalli Fjellhaugen kraftverk med bekkeinntak.

Kommunale planar

1. Forvaltningsplan for byfjellene Nord, Bergen kommune: Bergen og Hordaland Turlag registrerer at Grønn Etat har utført et grundig og godt arbeid med forvaltningsplanen for byfjellene Nord. Forvaltningsplanen er en tematisk plan som er et viktig kunnskapsgrunnlag, og som inneholder retningslinjer for forvaltningen av området. Virkemidlene som er foreslått i dette planutkastet er i tråd med kommuneplanens samfunnsdel; Bergen 2030. Det er derfor svært viktig at dette kunnskapsgrunnlaget, retningslinjene og avgrensingen av byfjellsgrensen kommer med i kommende rullering av kommuneplanens arealdel.

2. Oppstart av reguleringsplan for Landåsløypen, Bergen kommune: Bergen og Hordaland Turlag har en målsetning om å få flere mennesker ut på tur. Vi er i utgangspunktet positive til tiltak som legger til rette for at det blir lettere for innbyggerne å ta i bruk nærområdene til tur- og mosjonsbruk. Vi støtter planarbeidets målsetning om en naturvennlig tilrettelegging i tråd med retningslinjene i forvaltningsplanen for byfjellene.

3. Oppstart i samband med kommuneplanens arealdel, Bergen kommune: Vi er glade for at byrådet i Bergen kommune har besluttet å ta med friluftsområder som et eget utredningsområde i arbeidet med arealdelen.

4. Innspill til detaljreguleringsplan for Skårane, Dalen, Leite og Vassværena på Kvamskogen, Kvam Herad. I denne saken har vi samarbeidet med Kvam Turlag. Vår uttalelse er et innspill til

Naturvernarbeidet i organisasjonen er et svært viktig arbeidsområde for våre medlemmer. I løpet av året har det også vært fremmet flere orienteringssaker som gjelder naturvernsspørsmål for styret i Bergen og Hordaland Turlag.

Gjennom året har vi også hatt god kontakt med avdeling for naturforvaltning i Den Norske Turistforening, og med de andre turistforeningene på Vestlandet.

Utbyggingssaker vannkraft

1. Øystesevassdraget: Den 15.12.2015 innstilte Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) på full utbygging av Øystesevassdraget. Innstillingen anbefaler overføring av Vossadalsvatnet til Samnangervassdraget, og utbygging av et elvekraftverk i nedre del av Øysteseelva som vil berøre Ørredalsfossen. Det er Olje- og energidepartementet (OED) som vil håndtere innstillingen videre og forberede en endelige avgjørelse i saken. OED har bekreftet at de vil gjennomføre en egen befarings av vassdraget. Regjeringen vil ta den endelige avgjørelse i saken. Samtidig har det oppstått en særskilt situasjon. Det foreligger også et representantforslag om vern av Øystesevassdraget i Stortinget. Representantforslaget tar ikke stilling til omfanget av vernet, og det vil være opp til Stortinget å drøfte både forslaget og en eventuell avgrensning. Foreløpig ser det ut til at representantforslaget vil bli behandlet på Stortinget i løpet av april 2016.

I over 20 år har Bergen og Hordaland Turlag engasjert seg for å ivareta Øystesevassdraget, Kvam Herad, Hordaland. Øystesevassdraget har sin opprinnelse i Fuglafjellmassivet, Solheimsdalen og i Skrottmassivet. I løpet av 1980-årene var Øystesevassdraget gjenstand for utredninger om kraftutbygging i samband med Samlet plan. Senere ble Øystesevassdraget tatt ut av Samlet plan, og spørsmålet om vern ble aktuelt. Et flertall i energi- og miljøkomiteen på Stortinget ba Regjeringen i 2005 om å utrede verneverdiene i Øystesevassdraget. Flertallet bestod av representanter fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti. NVE konkluderte i 2006 at «Øystesevassdraget har kvaliteter som klart kvalifiserer vassdraget til å være en del av Verneplan for vassdrag». De påpekte at Øystesevassdraget var et urørt vassdrag som ligger i en region som er preget av vasskraftutbygging. Til tross for NVEs innstilling om vern, så gikk ikke stortingsflertallet i 2009 inn for vern i samband med avsluttende supplering av verneplanen. Imidlertid ønsket et mindretall bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre å verne den øvre delen av Øystesevassdraget. Den øvre delen av Øystesevassdraget inngår i et område som er svært viktig for friluftslivet, og regnes for å være del av et område med sårbart høyfjell av stor verdi. Landskapsmessig regnes Fuglafjellsmassivet for å ha stor verdi, og vassdraget renner gjennom et kontrastrikt og variert landskap. I tillegg inngår øvre del av vassdraget i et større sammenhengende naturområde med urørt preg. I samband med Regjeringens miljømål regnes slike områder som viktige å ivareta for naturmangfold og friluftslivet. Bergen og Hordaland Turlag har satsset på å tilgjengeliggjøre dette område for allmenne interesser. I Bergsdals-, Kvamma- og Samnangerfjella har Bergen og Hordaland Turlag nå et sammenhengende turnettverk med seks hytter. Området er et svært populært friluftslivsområde.

I løpet av 2016 vil både representantforslaget og innstillingen i tilknytning til vassdraget følges opp med høy prioritet.

2. Dukabotn kraftverk, Samnanger kommune: Utbyggingsprosjektet var en del av småkraftpakken for Kvam, Fusa og Samnanger. Bergen og Hordaland Turlag var en av flere høringsparter som uttalte seg mot planene om Dukabotn kraftverk. Dukabotn inngår i et utfartsområde som er svært viktig for friluftslivet. Fjellområdet i Bergsdalen, Samnanger og Kvam er et prioritert satsingsområde for turlaget, og det er derfor viktig å ta vare på natur- og kulturlandskapet her. I juli avslo Norges vassdrags- og energidirektorat søknaden til BKK om et fjellkraftverk i Dukabotn. I avslaget har NVE mellom anna lagt vekt på at en utbygging her "vil gi store inngrep i sårbart høyfjell med stor verdi for friluftslivet. Dukabotn kraftverk vil medføre tekniske inngrep i forbindelse med veiforbindelse, nettilknytning, riggområder og eventuelle massedeponier. Disse inngrepene vil være vanskelige å avbøte og vil være svært synlige i

5.0 TILRETTELEGGING FOR FRILUFTSLIV

5.1 NÆROMRÅDET TIL BERGEN

Byfjellsrådet har hatt fire møter i 2015.

Bergen og Hordaland Turlags representant i Byfjellsrådet er Karl H. Olsen tom. juni 2015, da han gikk av med pensjon. Torill Refsdal Aase er ny representant i Byfjellsrådet for Bergen og Hordaland Turlag.

Viktige saker i forbindelse med byfjellsforvaltningen i 2015:

Tilretteleggingstiltakene administreres av Grønn Etat og byfjellsforvalteren i Bergen kommune.

Løvtien på Løvstakken etappe 2 og 3 med *Barnas Naturrom* ble åpnet av byråd Eilert Macody Lund i mars. Arrangementet hadde god oppslutning. Strekningen som nå ble åpnet er 2,6 km, og bl.a. områdene til Skillingsbollen er forbedret. Bruken er god. Oppstart av offentlig reguleringsplanarbeid for Landåsløypen ble sendt på høring.

Forvaltningsplan for Byfjellene nord ble sendt og har vært på høring. Dette gjelder områdene Vetten, Høgstefjellet, Nordgardsfjellet, Tellevikfjellet og Geitanuken. Det kom mange positive merknader, men også ønske om justeringer i avgrensingen. I det videre arbeidet vil det bli gjort nødvendige endringer for at planen skal komme på plass snarest råd.

På møtet 31. august ble det gitt en orientering om mulig beite i Byfjellene ved bruk av geiter med elektronisk gjerde. Dette er programmerbare halsbånd som gir signal til geiten dersom den går ut av et avgrenset område. Forsøk bl.a. på Storholmen i Eidsvåg har gitt interessante resultater.

Skiltplan – opprusting av skiltingen i området Ulriken – Landåsfjellet er klart til iverksetting.

Skogselskapet skal bygge tur-/skogsvei på Eidsvågfjellet mellom Øyjorden (vanntanken) og Munkebotn, med oppstart januar 2016.

Fløibanen ønsker å utvikle området rundt Skomakerdiket og presenterte sine tanker for Byfjellsrådet på møtet i desember.

5.2 HYTTENE

Ansvarlig i administrasjonen: Karl H. Olsen, Marit Djupvik og Johnny Bjørge

Sommersesongen 2015 var svært spesiell med snø som lå til langt ut på sommeren. Stølsheimen er det området der dette gav størst utslag på hyttebesøket. Høsten derimot var bra med fint vær både i september og oktober, og mange fant veien til fjells i denne perioden.

På alle hyttene har det vært utført vanlig tilsyn og vedlikeholdsarbeid. Hyttenes tilstand er i hovedsak god. I skolens vinterferie og i påsken var det hyttevert på Hallingskeid og Alexander Grieghytten. På Hadlaskard var det hyttevert i påsken. Breidablik, Hallingskeid, Hadlaskard, Selhamar og Stavali har hatt hyttevert i sommersesongen. Folgefonna Breførarlag har hatt breføring ved behov mellom Fønnabu og Holmaskjer i sommer og tidlig høst. På Stavali var det fiskeuke med Terje Engø i august. Et populært tiltak, men med fortsatt is på vannene vart det lite fangst. På Gullhorgabu var det hyttevert i helgene fra midten av august og ut september, og på Hallingskeid helgene i september.

Det har vært møter med Kartverket vedr. registrering av stier til Kartverkets databaser. Det har også vært kontakt med organisasjoner i Hordaland for å få status på hva som er gjort i områder relatert til turlagene. Mye er lagt i Ut.no, men lite til Kartverket, som på sin side heller ikke har hatt mottaksmuligheter. En gjennomgang viser at det ikke blir en stor oppgave for Bergen og Hordaland Turlag å få dette på plass. Men arbeidet følges opp i samarbeid med Kartverket og Fylkeskommunen.

5.4 NATURVERN

Ansvarlige i administrasjonen: Nicolas J. I. Rodriguez, naturvernansvarlig Bergen og Hordaland Turlag (60%), og prosjektstilling (40%) som fagressurs og sekretær for DNT Vest. I perioden 25.03.2015 – 15.07.2015 har Lars Ågren vikariert som naturvernansvarlig.

Naturvernarbeidet i Bergen og Hordaland Turlag

Naturvernutvalget: Torild Hage (leder), Pål Haugetun, Torill Refsdal Aase, Kristine Timberlid, Even Nordø, Terje Aarsand, Sølve Sondbø, Tor Myking, Oddvar Skre og Rannveig Nordhagen (styrekontakt).

Resultat 2015

Bergen og Hordaland Turlag engasjerer seg i naturvernsaker med utgangspunkt i vedtektene §1: "Bergen og Hordaland Turlag skal virke for et aktivt og sikkert, enkelt og naturvennlig friluftsliv. Laget skal arbeide for natur-, kultur- og miljøvern på områder med tilknytning til lagets virksomhet". Bergen og Hordaland Turlag ønsker å være en konstruktiv høringspart i naturvernsaker. Mål- og strategiplan for Bergen og Hordaland Turlag 2014-2017 gir overordnede føringer for naturvernarbeidet. Vi engasjerer oss i saker med hensyn på å ivareta friluftslivinteresser. Bevaring av naturopplevelse og ro i våre turområder er en vesentlig forutsetning for vår drift. Organisasjonens interesser innenfor vårt geografiske virkeområde eller saker av overordnet nasjonal betydning har prioritet, herunder naturvern i nærmiljøet og sikre friluftslivinteressene der folk bor. Strategiplanen vektlegger at vi skal ha fokus på inngrep som medfører *vesentlig påvirkning* på friluftslivets naturgrunnlag i vårt geografiske arbeidsområde. Vi skal også medvirke på en slik måte at inngrep blir "så skånsomt som mulig, og for å ivareta friluftslivinteresser på en så god måte som mulig". I første rekke kommer store utbygningene av kraftlinjer, vannkraft og vindkraft, og de mindre og svært mange småkraftverkene som ønskes bygget.

Relevante strategier for natur- og miljøvernfeltet vedtatt av landsmøtet i Den Norske Turistforening utgjør også et viktig grunnlag for naturvernarbeidet i organisasjonen:

1. Natur- og miljøvernstrategi for DNT 2014-2016
2. Fornybart friluftsliv – Strategisk plattform for DNTs engasjement innen klimaspørsmål, 2011
3. Veivalg for Den Norske Turistforening 2013-2016

Frivillige i våre lokallag er svært viktige bidragsytere for å ivareta friluftslivinteresser og verdier i vårt virksomhetsområde. I 2015 har vi samarbeidet med våre lokallag i aktuelle naturvernsaker. Kunnskap og engasjement fra lokallagene spiller en sentral rolle i naturvernarbeidet.

Bergen og Hordaland Turlag har også et eget naturvernutvalg med frivillige som bidrar med sin kompetanse til kvalitetssikring og råd i naturvernarbeidet i organisasjonen. Utvalget har ti medlemmer. I tillegg møter naturvernansvarlig som sekretær for utvalget. Arbeidet i naturvernutvalget skjer i henhold til Bergen og Hordaland Turlags vedtekter, mål- og strategiplan, årlige handlingsplaner og instruks for naturvernutvalget som er godkjent av styret i Bergen og Hordaland Turlag. Johanna Myrseth Aarflot, fylkeskoordinator for Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland, har også tatt del i møtene.

HYTTESTATISTIKK for besøk

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Alexander Grieg	1208	1237	2224	2616	2451	2046	2740	2998	2703	2250
Breidablikk	405	587	545							
Breidablikk	139	192	151	125	124	175	161	124	120	240
Brydalsseter	75	73	104	67	27					
Dyrkollbotn									143	250
Fønnabu	617	733	596	649	556	718	754	780	701	863
Gullhorgabu	1374	2105								
Hadlaskard	1062	1448	1256	1151	1095	1405	1344	1326	1178	1360
Hallingskeid	1829	2409	2320	2183	2159	2429	2696	2630	2336	2410
Holmaskjer	236	223	186	220	214	230	180	212	250	260
Høgabu	779	878	808	791	669	759	581	598	628	620
Kalvedalen	448	367	321	405	411	434	506	401	322	330
Kieljandbu	352	269	241	221	214	234	261	30		
Kvanntjørnsbu	35	61	60	56	63	75	50	39	36	45
Mosdalsbu	245	229	289	200	323	210	165	83	86	260
Norddalen	153	368	387	223	405	300	273	313	254	280
Reinaskorsbu				344	497	410	270	180	157	150
Selhamar	491	1100	967	635	849	1113	863	1019	739	1005
Skavlabu	253	368	303	278	331	453	307	511	251	365
Skålatårnet	1470	2896	1266	1130	1834	877	908	625	725	1182
Solrenningen	609	968	984	803	1066	952	604	749	614	680
Stavali	1392	1736	1493	1315	1281	1458	1507	1580	1369	1750
Træet	546	327	324	839	821	651	728	1245	1272	1055
Vardalsbu	180	316	285	216	257	250	211	328	253	330
Vatnane	79	134	126	59	121	89	117	107	100	100
Vending	1092	1708	1546	1351	1210	1241	1462	1394	1807	
Åsedalen	236	674	487	404	703	567	521	699	534	560
Sum	15305	21406	17269	16281	17681	17076	17209	17971	16578	16345

Alexander Grieghytten

Snømengden i vinter gikk hardt ut over taket på Alexander Grieghytten. Frivillige var oppe og måkte snø av taket flere ganger, likevel var det mange takstein som røk med. Hamlagrø Hytteservice har skiftet ut de taksteinene som var ødelagt. Vi er nå innmeldt i Hamlagrø løypelag som har som formål å opparbeide og drifte preparerte skiløyper i Hamlagrø/Bergsdalsområdet.

Sommermerking

Det har vært utført vanlig vedlikehold på en del av stiene i alle områdene der vi har T-merkede ruter.

Vintermerking

Ruter som ble vintermerket i 2015:

Stølsheimen:

- Vikafjellet – Selhamar
- Trefall – Selhamar
- Selhamar – Åsedalen
- Åsedalen – Solrenningen
- Solrenningen – Stølsdammen

Hardangervidda:

- Garen – Hadlaskard
- Vivelid - Stavali
- Hadlaskard – Stavali
- Stavali – Torehytten

Bergsdalen:

- Lid – Høgabu
- Småbrekke – Gullhorgabu
- Hamlagrøsen – Vending

TURSKILTPROSJEKTET

Ansvarlig i administrasjonen: Torill Refsdal Aase

Det har omkring i fylket vært utført mye godt arbeid med skilting og merking av stier i forbindelse med Turskiltprosjektet over flere år, også i 2015. De fleste lokallagene har vært involvert i prosjekter, dels i samarbeid med andre aktører som idrettslag og kommuneadministrasjonen. Det er utført mye dugnadsarbeid særlig i lokallagene.

Skilting og infotavler til Turlagets hytter

Dette arbeidet har vært ledet fra administrasjonen. Torill Refsdal Aase overtok etter Endre Kleiveland som i 2014 fikk jobb i DNT sentralt med Turskiltprosjektet. Dette dreier seg om startpunkt til allerede T-merkede ruter.

I 2015 har det vært produsert en mengde skilt og tavler. For Bergsdalens vedkommende har Sveinung Klyve vært leverandør av tekst og bilder til tavlene, og han har også tatt ansvar for nedsetting av tavler og skilt. Ved årsslutt var tre tavler satt ned; de øvrige tas når telen er gått av jorden forsommer 2016. Startpunkt- og andre retningskilt vil komme opp da. Totalt er 8 tavler produsert til Bergsdalen, Kvitingen og Herfendal.

Det er kommet opp tavler og startpunktskilt i områdene rundt Kalvedalshytta: Andvik, Nord-Kvingo og Stussdalen.

Det er ferdig utarbeidet tavler for Steinsland, Dyrkolbotn, Stordalen og Svartavatnet for Stølsheimen vest, samt for Skålatårnet. Produseres og monteres til våren.

Det er avklart oppsetting av tavler rundt verneområdet i Stølsheimen i samarbeid med Statens naturoppsyn og grunneiere (må tas nærmere kontakt underveis).

Det er igangsatt arbeid med tavler for Kinsarvik og Lofthus samt Hjølmoberget i Hardanger. Samtlige skiltpunkt har vært befart. Her er det samarbeid med idrettslag, kommunen, reiselivet, grunneiere og private som har tatt initiativ til opprusting av Munketrappene (arbeid igangsatt).

De preparerte løypene ligger like ovenfor Alexander Grieghytta, og er til stor glede for våre besøkende.

Breidablik (Kvam)

Kvam Turlag har tilsynet med hytten, og tilsynsgruppa har lagt ned mange dugnadstimer på hytten. Åpningen for sesongen ble utsatt 2 uker på grunn av snøen. Hytten var åpen fra midten av juli til 13. september. Det har vært hyttevert tilstede på hytteanlegget i dette tidsrommet. Det er kommet nytt solid trebord og benker ute.

Fonnabu

Første helg i juli arrangerte Kvinnherad Turlag jubileumstur til Fonnabu med servering av rømmegrøt. Turen var som vanlig fulltegnet. Taket på den eldste hytten er skiftet, så nå skal det være slutt på lekkasjer her. Historisk vandrerute over Folgefonna åpnet i 2015. Denne går fra Mauranger i Kvinnherad, over Folgefonna via turisthyttene Breidablikk og Fonnabu, og ned til Tokheim ved Odda i Sør fjorden. Vandreruten følger ridestiene som ble anlagt for turistene på slutten av 1800-tallet.

Gullhorgabu

Første hele driftsår på hytten, og den var ett populært turmål også i vintersesongen. I sommer var det vanskelig å følge militærveien forbi Storlitjørn på grunn av snøen. Midlertidig trasé ble lagt på andre siden av Storlitjørn. Mange har også valgt å gå fra Kvitingen i Samnanger. Det var hyttevert på hytta helgene fra midten av august og ut september, og dette var det absolutt behov for, med rundt 60 gjester noen av nettene i år også.

Hadlaskard

Det har vært hyttevert på stedet i 7 uker i sommer og i påsken. Sesongen kom litt sent i gang fordi snømengdene gjorde at bruene i området ikke kom ut før i midten av juli. Snøen ødela også brufestene til brua ved Fogerli, og gjorde det vanskelig for folk å passere. Gjester som kom inn til Hadlaskard, men ikke kom seg videre slik de hadde planlagt, ble liggende over flere netter på Hadlaskard. Dette ser vi godt igjen i statistikken over besøkende mot antall overnattingsdøgn.

Hallingskeid

Det har vært hyttevert på stedet 8 uker i sommer. I tillegg til dette har det vært hyttevert i skolens vinterferie og påsken, helgene i september og i høstferien. Snøen lå lenge i sommer, slik at det var lite sykkeltrafikk på Rallarveien. Derfor var det ekstra bra for oss å ha en gruppe fra Universitetet som lå 2 uker på Lokalet i august. Hyttilsynet har hatt 2 hoveddugnader, og flere mindre oppdrag i løpet av året. Brannvesenet fra Ulvik har vært på branntilsyn, og rømningsveien fra 2. etasje på Lokalet er blitt utbedret etter dette. Alle innvendige lyspunkt er skiftet ut.

Holmaskjer

Odda/Ullensvang Turlag drifter hytta. I år er det lagt ned stor dugnadsinnsats med skifte av kjøkken. Dette er blitt svært bra og hever standarden på hytta med flere hakk.

Høgabu

Os Turlag har tilsynet med hytten. Vedovnen i sikringshytta er blitt byttet ut. Det er inngått avtale om 4 stk. parkeringsplasser på Bergsdalstunet sin parkering tilrettelagt for gjester til Høgabu, dette er en ett års avtale som skal evalueres til høsten 2016.

Kalvedalshytten

Nordhordland Turlag har tilsynet med hytten. Det er satt inn ekstra gitter i alle ventiler på hytta, for å prøve å holde musene unna. Snøforholdene ellers i fjellet i sommer gjorde at besøket på Kalvedalshytta fikk ett oppsving i juni og juli.

Kiellandbu

Kvam Turlag har tilsyn med hytta. I ett år med lavt besøk på mange hytter skiller Kiellandbu seg ut med rekordbesøk. 352 besøkende er en økning på 31 % i forhold til i fjor og 258 overnattingsdøgn er en økning på 19 % i forhold til i fjor. Flott og spennende beliggenhet er nok med på å dra opp besøket her.

Norddalshytten

Den nye sikringshytta har klart første vinteren bra. Sikringshytta har fått seg ett ekstra strøk med maling.

Selhamar

Det var hyttevert på stedet bare 1 uke i sommer. Anleggsveien inn fra Vikafjellet til Bjergane og Kvilesteinsvatnet vart ikke brøytet før i midten av august. Dette gjorde at sommerbesøket på hytta ble svært begrenset. Det er kjøpt inn ny kano og robåt til hytta.

Skavlabu

Nordhordland Turlag har tilsyn med hytten. Anleggsveien fra E39 til Svartavatnet har i perioder vært stengt på grunn av arbeid ved BKK. Dette har i tillegg til snøforholdene hatt innvirkning på hyttebesøket.

Stavali

Den offisielle sommeråpningen i fjellet ble markert på Stavali første lørdag i juli, med servering av rømmegrøt og spekemat til gjestene. Sommeråpningen ble utsatt 1 uke i forhold til ellers i landet på grunn av snømengdene på Vestvidda. I august ble Bergen og Hordaland sitt 125 års jubileum markert med fjellfest på Stavali. Da var det underholdning med Folkelokk, og servering av rømmegrøt og spekemat. Seinere på kvelden var det mulighet for en svingom i peisestua. Familien Hauge gjør en god innsats på Stavali både i sommersesongen og ellers i året. Gjester som kommer til Stavali er fornøyd med at de har mulighet for å kjøpe rømmegrøt og spekemat, i tillegg til muligheten for å lage egen middag.

Familien Hauge legger også ned en stor innsats i å oppgradere hytta. Arbeidskjøkkenet på hovedhytta har fått seg en oppgradering, og det er montert flere og bedre lyspunkt i bl.a. gangarealene. Ny utedo med oppbevaringsplass for gass var klar til sommersesongen.

Træet

Osterøy Turlag er nytt hyttetilsyn på hytten. De startet opp med stort pågangsmot med dugnad. Nytt rekkverk er montert på hovedhytten. Området framfor utedoen er planert. De har også ryddet uteområdet rundt hytten. Batteriene til brannvarslingsanlegget er byttet ut.

Vending

Kvam Turlag har tilsyn med hytten. Det har vært en del problemer med brannvarslingsanlegget. Nå er elektrisiteten på hytta koblet ut slik at all energi fra solcellepanel forsyner brannvarslingsanlegget. Hytten har bra besøk, og vi ser at nye hytter i området er med å dra opp besøket også på Vending.

Åsedalen

Hovedhytten er oppgradert med nytt tak, nye vinduer, ny kledning på sørvegg, nytt gulv i gang, kjøkken og stue, og nytt panel i yttergang og stuen. Åsedalen beholder sitt særpreget, men har fått et fint løft.

Skålatårnet

Ole Dag Auflem fra Loen har tilsynet med Skålatårnet og gjør en god jobb med hjelp fra lokale personer i bygda. Det er planlagt sikringshytte ved Skålatårnet, og bygging starter til sommeren.

Priser i 2015

Losjipriser	Medlem	Ikke medlem
Voksne	kr. 230,-	kr. 335,-
Ungdom	kr. 115,-	kr. 335,-

Dagsbesøk	kr. 60,-	kr. 75,-
Dagsbesøk familie	kr. 75,-	kr. 100,-

Familierabatt: Barn under 4 år gratis. Barn fra 4 år til og med 12 år kr. 165,-.

Medlemmer av Barnas Turlag overnatter gratis.

Grupperabatter: Grupper på 15 personer eller mer har betalt medlemspris for alle dersom de på forhånd har gitt melding om hyttebesøket på Turlagskontoret og betaler samlet.

Alexander Grieghytten leies ut eksklusivt bortsett fra når vi har egne arrangement herunder vinterferie og påskeferie.

Priser: Kr. 6.900,- pr. døgn fra fredag til søndag og kr. 3.900,- pr. døgn for de resterende ukedagene.

Langhelgtilbud fra fredag til søndag: kr. 10.400,-.

Lokalet Hallingskeid leies eksklusivt ut deler av året. Priser: kr. 5.300,- pr. døgn fra fredag til søndag og kr. 2.600,- pr. døgn for de resterende ukedager. Langhelgtilbud fra fredag til søndag: kr. 7.900,-.

5.3 FJELLSIKRING

Ansvarlig i administrasjonen: Karl H. Olsen og Johnny Bjørge

Klopplegging/broer og annen tilrettelegging på stiene.

Stølsdammen – Solrenningen

På den T-merkete ruten langs Stølsvatnet og Vøvringsvatnet (Solrenningsvatnet) ble det gjennomført omfattende arbeid på stien i sommeren 2015. Det ble lagt ca. 260 meter med stein i stien, steinarbeid på denne stien er nå avsluttet. I 2016 vil vi fortsette med utbedring av klopper.

Arbeidet er gjort for å hindre naturslitasje på stien, og for at stien skal være god å gå på både for liten og stor.

Steinleggingen ble utført av sherpaer innleid fra Geirr Vetti. Det er brukt lokal stein. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Turlaget, Statens Naturoppsyn (SNO) og grunneiere der Turlaget har prosjektledelsen. Finansielt er BKK, Modalen kommune, SNO og Turlaget bidragsyttere.

Turistvegen over Folgefonna (Keiserstien)

Siste kneiken før Breidablikk er nå utbedret av sherpaer fra Nepal/Geirr Vetti.

Det er etablert trappetrinn i de vanskeligste områdene.

Småbrekke - Gullhorgabu

Ny bro er bygget i nordenden/utløp av Grågavitjørnane, dette arbeidet er det grunneier Per Småbrekke som har utført på dugnad.

På grunn av vanskelig snøfornn på nordøst siden av Storlitjørn er det nå midlertidig merket/wardet en ny trasse på vest siden.

Fitjadalen - Vending

Fugladalsbro; Broen ble knekt i vinteren 2014-2015. Ny bro er nå oppført i stålkonstruksjoner med fast tredekk slik at broen nå er en helårsbro. Prosjektet er utført på dugnad.

Hardangervidda

Sommerbro ved Fogerli mellom Hadlaskard og Stavali er utbedret etter omfattende skader vinteren 2014-2015, arbeidet er utført på dugnad.